

Musikalske Trædesten

Ni sange til klassesammenspil

med

tekster af Jens Raahauge,

musik af Finn Holst og

illustrationer af Dorte Karrebæk

- udfoldet i et

undervisningsmateriale til

sammenspil

for anden til fjerde klasse

af Finn Holst

resonare

Musikalske Trædesten til klassesammenspil

Ni sange med
tekster af Jens Raahauge,
musik af Finn Holst og
illustrationer af Dorte Karrebæk

Udfoldet i et
undervisningsmateriale til sammenspil
for anden til fjerde klasse
af Finn Holst

Copyright © 2024

ISBN 978-87-974541-1-4

resonare

Indhold

Indledning

I: De ni sange

1. Toneregn

2. Trampoline

3. Sort Sol

4. Samvær

5. Friskluftappetit

6. Løvejagt

7. To hunde i snor

8. Tiden kommer - tiden går

9. Undrevisning

II: Konceptet

1. Musikalsk interaktion s.24

3. Instrumentarium s.30

III: Musikalske trædesten

1. Toneregn

Sang s.33

Rytme og percussion s.34

Melodi-instrument (recorder) s.36

Koncert med formskema s.37

Klaverarrangement s.38

2. Trampoline

Sang s.41

Rytme og percussion s.41

Melodi-instrument (recorder) s.43

Koncert med formskema s.44

Klaverarrangement s.45

3. Sort Sol

Sang s.47

Rytme og percussion s.47

Melodi (recorder) s.48

Koncert s.50

Klaverarrangement s.51

4. Samvær

Sang s.53

Rytme og percussion s.53

Melodi-instrument (recorder) s.54

Koncert s.57

Klaverarrangement s.58

5. Friskluftappetit

Sang s.61

Rytme og percussion s.61

Melodi-instrument (recorder) s.63

Koncert s.65

Klaverarrangement s.66

6. Løvejagt

Sang s.69

Rytme og percussion s.69

Melodi-instrumenter s.69

Koncert s.72

Klaverarrangement s.73

7. To Hunde i Snor

Sang s.75

Rytme og percussion s.75

Melodi-instrumenter s.76

Koncert s.78

Klaverarrangement s.79

8. Tiden kommer - tiden går

Sang s.80

Rytme og percussion s.82

Melodi-instrumenter s.83

Koncert s.84

Klaverarrangement s.85

9. Undrevisning

Sang s.87

Instrument 1 s.87

Sang og recorder s.89

Instrument 2 s.90

Sang, recorder og xylofon s.91

Formskema s.92

Klaverarrangement s.93

INDLEDNING

Musikalske trædesten består af 9 nyskrevne sange med tekster af Jens Raahauge, melodier af Finn Holst og illustrationer af Dorte Karrebæk, udfoldet i et undervisningsmateriale for klasesammenspil for anden til fjerde klasse. De ni sange er præsenteret i bogens første afsnit.

Sangene er skrevet med en spredning fra helt begyndende sammenspil i de mindste klasser til klasesammenspil op til mellemtrinnet. Udgangspunktet er sammenspil i klassen og med klassen og med en form rettet mod, at alle elever i klassen kan deltage og deltage sammen. Materialet lægger op til at tage små skridt ad gangen i en progression af trædesten, og at lægge vægt på, at eleverne får gode oplevelser og erfaringer med musik.

Musikalske trædesten handler om at undervise i musik med og gennem musik - gennem musiceren, gennem 'at gøre musik'. Ved at spille musik bringes musik i spil.

Jeg anlægger en tilgang til undervisningen som tager afsæt i en særlig form for musikalsk læring, som jeg omtaler i min didaktikbog fra 2022 som 'intuitiv læring' og 'kollaborativ afstemning'. Det er en form for læring, som opstår i det musikalske fællesskab, hvor eleverne gennem den musikalske interaktion lærer noget som de selv er en del af at sætte i værk. Det bliver så opgaven at etablere en undervisning, der muliggør det. For at møde dette anlægger jeg en hermeneutisk didaktisk tilgang, hvor det centrale princip er at tage udgangspunkt i en musikalsk meningsfuld helhed, samt en opbygning med musikalske trædesten som musikalske meningsfulde helheder. Det står i modsætning til en opbygning af en række elementer som byggesten, der så (på sigt) forventes at udgøre meningsfulde helheder. Trædesten er det modsatte af byggesten.

Undervisningsmaterialet består af undervisningsforløb for hver af de ni sange. Hvert undervisningsforløb er bygget op med en række trædesten med udgangspunkt i sangen og med en detaljeret trin for trin beskrivelse. Materialet er tilrettelagt for et "moderne skoleinstrumentarium", som inddrager stomp, boomwhackers, xylofon og en nyudviklet version af blokfløjten. Det er ikke nogen hemmelighed at blokfløjten på den ene side er meget velegnet som akustisk begynder-instrument. Mange børn har spillet "Stille Nu". På den anden side forudsætter blokfløjten en finmotorik, som eleverne på de små klassetrin ofte ikke kan leve op til, og det er synd for både små og store ører. Med en nyudvikling af en blokfløjte med simple klapper er der mulighed for en 'genkomst' af instrumentet i sammenspil. Og det fungerer i praksis.

Udgivelsen her udgøres såvel af et trykt materiale (bog) og en digital udgivelse (på nettet). Til udgivelsen hører desuden ressourc sider på udgivelsens web side på resonare.dk, som løbende udvikles. Her kan man bl.a. finde backing- og øvetracks, kopisider, klaverarrangement til lærerens akkompagnement og baggrundsmaterialer.

God spillelyst!
Finn Holst

DE NI SANGE

1. Toneregner

C

1. Det er sejt at spil - le sam - men fø - les som ma - gi

2. Trampoline

G G

1. Vi skal gå på li - ne star - ter på en snor for at få ru - ti - ne på den

3. Sort Sol

G D

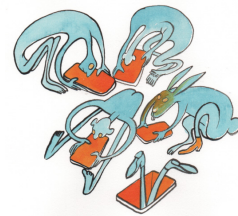
1. Sort sol. Sæ - re syn. Skabt af fug - le - sky'n.

4. Samvær

C Em F C/G

1. Al - le mi - ne ven - ner sid - der li - ge - som jeg

5. Friskluftappetit

Am Em B7 Em

1. Vo - res klas - se har sin e - gen jord, som vi hver dag kig - ger på.

6. Løvejagt

F C/E Eb Bb/D F/C C

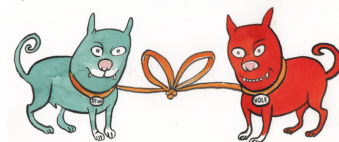
1. Lø - ve - han - nen rys - ter man - ke rej - ser sig og brø - ler op

7. To hunde i snor

C G/H Am C/G F C/G Dm/A G/H

1. Hver en - ste dag ef - ter sko - le går vi tur med to hun - de i snor.

8. Tiden kommer - tiden går

Em7 Am7 D9 Gmaj7 Cmaj7 F#dim7 H7 Em

1. Ti - den kom - mer. Ti - den går. Der er nóð, vi ik' for - står:

9. Undre-visning

A Em H7/F# Em/G D/A

1 Læ - re, det er det, vi vil, for der skal så me - get til,

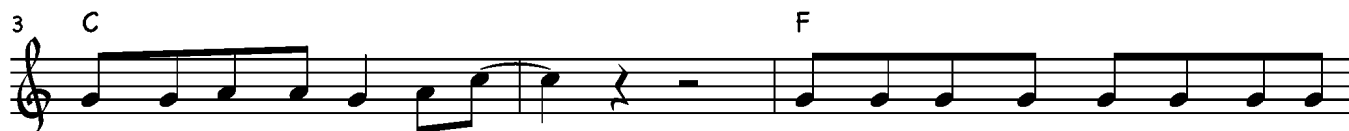

I. TONEREGN

Blues-shuffle

1. Det er sejt at spil - le sam - men fø - les som ma - gi
2. Skal ma - gi - en lyk - kes skal mu - sik - ken ly - de fin
3. In - gen kom - mer so - ven - de til lan - det med ma - gi.
4. Det er sejt, vi spil - ler sam - men ska - ber lidt ma - gi,

to - ner bli'r til me - lo - di
kræ - ves og - så dis - ci - plin.
Ve - jen kal - des ø - ve - ri
to - ner bli'r til me - lo - di.

Det er da for - un - der - ligt, at
Mu - si - kan - ter ind - går i en
Lyk - kes sam - men - spil - let så og
Vi gør det for - un - der - li - ge:

fla - de no - de - tegn
gan - ske sær - lig pagt,
al - ting klin - ger flot,
Fla - de no - de tegn

får en klang af to - ne - regn.
spil - ler i den sam - me takt.
råb så højt et fæl - les: Godt!
kan få klang af to - ne - regn.

Ja, det er for - un - der - ligt at fla - de no - de - tegn
Ja, de ind - går i en gan - ske sær - lig pagt,
Ja, når sam - men - spil - let går og al - ting klin - ger flot,
Ja, det er for - un - der - ligt at fla - de no - de tegn

får en klang af to - ne - regn.
spil - ler i den sam - me takt.
råb så højt et fæl - les: Godt!
klin - ger som en to - ne - regn.

TONEREGN

1. Det er sejt at spille sammen, føles som magi,
toner bli'r til melodi.

Det er da forunderligt, at flade nodetegn
får en klang af toneregn.

Ja, det er forunderligt, at flade nodetegn
får en klang af toneregn.

2. Skal magien lykkes, skal musikken lyde fin,
kræves kæmpe disciplin:

Musikanter indgår i en ganske særlig pagt,
spiller i den samme takt.

Ja, de indgår i en ganske særlig pagt,
spiller i den samme takt.

3. Ingen kommer sovende til landet med magi.
Vejen kaldes bare øveri.

Lykkes sammenspillet så, og alting klinger flot,
råb så højt et fælles: Godt!

Ja, når sammenspillet går, og alting klinger flot,
råb så højt et fælles: Godt!

4. Det er sejt! Vi spiller sammen, skaber lidt magi,
toner bli'r til melodi.

Vi gør det forunderlige: skrevne nodetegn
kan få klang af toneregn.

Ja, det er forunderligt, at skrevne nodetegn
klinger som en toneregn.

Tekst: Jens Raahauge
Musik: Finn Holst
Illustration: Dorte Karrebæk

2. TRAMPOLINE

Blues-shuffle

1. Vi skal gå på li - ne star - ter på en snor for at få ru - ti - ne på den
2. Vi skal ba - lan - ce - re. Fal - der ned pla - dask. Prø - ver en gang me - re. Hør de
3. Vi må til at dyr - ke det, som vi fik kært: fal - de og med styr - ke sprin - ge

ba - re jord. Vi kan nemt gå li - ge, føl - ge sno - rens spor.
sam - me klask. Der er liv i li - nen. Den vil af med os.
nok så svært. Det bli'r u - den li - ne vi skal træ - de op:

Nu skal li - nen sti - ge fra den fla - de jord. Li - nen sid - der stram - met.
Med en gråd og gri - nen by - der vi den trods. Li - ge me - get bat - ter
Trup - pen Tram - po - li - ne vi - ser svæ - re hop. Vi har sat - set, fej - let,

Er det u - for - nufft? Hvad er pro - gram - met: Ta' skridt ud i luft.
vo - res se - je trods. Hør vo - res lat - ter: Gi'r li - nen et los.
rejst os op i - gen Vi har for - nem - met, hvor vi kan nå hen.

TRAMPOLINE

1. Vi skal gå på line,
starter på en snor,
for at få rutine
på den bare jord

Vi kan nemt gå lige,
følge snorens spor.
Nu skal linen stige
fra den flade jord.

Linan sidder strammet.
Er det ufornuft?
Hvad er programmet:
Ta' skridt ud i luft.

2. Vi skal balancere.
Falder ned pladask.
Prøver en gang mere.
Hør de samme klask.

Der er liv i linen.
Den vil af med os.
Med en gråd og grinen
byder vi den trods.

Lige meget batter
vores seje trods.
Hør vores latter:
Gi'r linen et los.

3. Vi må til at dyrke
det, som vi fik kært:
falde og med styrke
springe, nok så svært.

Det bli'r uden line
vi skal træde op:
truppen Trampoline
viser svære hop.

Vi har satset, fejlet,
Rejst os op igen.
Vi har fornemmet,
Hvor vi kan nå hen.

Tekst: Jens Raahauge

Musik: Finn Holst

Illustration: Dorte Karrebæk

3. SORT SOL

1. Sort sol. Sæ - re syn. Skabt af fug - le - sky'n.
 2. Sort sol. Svim - le syn. Vin-ge-ge - spili i sky'n
 3. Sort sol. Smuk - ke syn: Stæ - re - kunst i sky'n.

E - vig skif - ten form i en fug - le - storm.
 spil - ler, som det gør: Sam - men - spils - ge - hør.
 Lad os ny - de det, ba - re at vi ved.

Sort sol. Kæ - re stær. Hvor - for det be - svær?
 Sort sol. I en flok er vi man - ge nok
 Sort sol. Stæ - res spil er det, der skal til.

Bor din glæ - de i him - mel - ma - le - ri.
 til at det slår klik for en rov - fugls blik.
 Se på stæ - res værk: Fæl - les - skab gør stærk.

Sort sol, det er sort sol, det er sort sol. Sort sol.
 Sort sol, det er sort sol, det er sort sol. Sort sol.
 Sort sol, det er sort sol, det er sort sol. Sort sol.

SORT SOL

1. Sort sol. Sære syn.
Skabt af fuglesky'n.
Evig skiften form
i en fuglestorm.

Sort sol. Kære stær.
Hvorfor det besvær?
Bor din glæde i
himmelmaleri?

*Sort sol, det er
Sort sol, det er
Sort sol, Sort Sol.*

2. Sort sol. Svimle syn.
Vingespil i sky'n
spiller, som det gør:
sammenspilsgehør.

Sort sol. I en flok
er vi mange nok
til at det slår klik
for en rovfugls blik.

*Sort sol, det er
Sort sol, det er
Sort sol, Sort Sol.*

3. Sort sol. Smukke syn:
Stærekunst i sky'n.
Lad os nyde det,
bare at vi ved:

Sort sol. Stæres spil,
er det, der skal til –
Se på stæres værk:
Fællesskab gør stærk.

*Sort sol, vi er
Sort sol, vi er
Sort sol, Sort Sol.*

Tekst: Jens Raahauge
Musik: Finn Holst
Illustration: Dorte Karrebæk

4. SAMVÆR

C Em F C/G

1. Al - le mi - ne ven - ner sid - der li - ge - som jeg
 2. Tænk når vi skal spi - se sen - der mor chat og smil
 3. Week - end. Bed - ste ven - ner. Slap - pe af, hol - de fri,

F C/E Dm G

tjek - ker news og sen - der likes, må - ske til dig.
 til sin søs - ter Li - se. Far tjek - ker mo - bil.
 få lidt guf, og tæ - n - der hver sin i - Pad Ih.

C Em F C/G

Så er ti - den gå - et. Fri - kvar - te - ret for - bi.
 Og min bror har ta - get ma - den ind til sig selv,
 Hus - ker du vi le - ged', den gang da vi var små?

F C/E Dm G C

Vi fik ba - re nå - et lidt skærm - kig - ge - ri.
 hvor han føl - ger sla - get om hot days in hell.
 Ja, vi le - get me - get! Hvor - for gik det i stå?

F C/G E/G# Am

1,2,3. Må - ske skul - le vi ø - ve os på tid u - den net

F C/E Dm G

hvor vi kun - ne prø - ve sam - vær slet og ret.

C Em F C

4. Må - ske sku' vi ø - ve os på tid u - den net

F C/E Dm G7 C Fine

hvor vi kun - ne prø - ve sam - vær slet og ret!

SAMVÆR

1. Alle mine venner
sidder nu ligesom jeg,
tjekker news og sender
likes, måske til dig.

Så er tiden gået.
Frikvarteret forbi.
Vi fik bare nået
lidt skærmkiggeri.

*Måske skulle vi øve
os på tid uden net,
hvor vi kunne prøve
samvær slet og ret.*

2. Tænk, når vi skal spise,
sender mor chat og smil
til sin søster Lise.
Far tjekker mobil.

Og min bror har taget
maden ind til sig selv,
hvor han fører slaget
om hot days in hell.

*Måske skulle vi øve
os på tid uden net,
hvor vi kunne prøve
samvær slet og ret.*

3. Weekend. Bedste venner.
Slappe af, holde fri,
få lidt guf, og vi tænder
hver sin iPad, lh.

Husker du, vi leged',
den gang da vi var små?
Ja, vi legede meget!
Hvorfor gik det i stå?

*Måske skulle vi øve
os på tid uden net,
hvor vi kunne prøve
samvær slet og ret.*

4. Måske skulle vi øve
os på tid uden net,
hvor vi kunne prøve
samvær slet og ret.

Tekst: Jens Raahauge
Musik: Finn Holst
Illustration: Dorte Karrebæk

5. FRISKLUFTAPPETIT

1. Vo - res klas - se har sin e - gen jord, som vi hver dag kig - ger på.
2. Klas - sens ha - ve er et her - ligt sted. Her får hjer - ner godt med ilt.
3. Ha - vens plan - ter har et e - get liv, som vi sam - men må for - stå
4. Ef - ter som - mer når vi frem til høst. Ha - ven bug - ner nu af mad.
5. Klas - sen har et u - den - dørs kom - fur, hvor det grøn - ne sim - rer blidt.

1. Vi skal pas - se på alt det, der gror, spi - rer der end - nu er små.
2. Al - le sko - lens fag kan vi ta' med ud, hvor er det ba - re vildt.
3. De er ik - ke vo - res tids - for - driv U - den os vil de for - gå!
4. Vi kan hø - se så det er en lyst bæ - re - dyg - tig - hed på fad.
5. Sam - men har vi skabt en skøn kul - tur: Fæl - les frisk - luft - ap - pe - tit.

1. Vi har gø - det, gra - vet, re - vet kønt sat kar - tof - ler så - et frø.
2. Må - le op og skri - ve fin ly - rik, teg - ne gra - fer og en bi,
3. Men når klas - sen jub - ler fer - ie - tid, så er plan - ter - ne på job.
4. Ef - ter høst er ha - vens jord helt bar og den ven - ter kun på frost,

1. Ha - ven er be - gyndt at glim - te grønt. Vo - res in - de - liv a - djø!
2. plan - te - liv og kli - ma - dy - na - mik. Her er sko - le him - me - rig'.
3. Vi må de - les om lidt pas - se - tid så de fro - digt vok - ser op.
4. for vi har gjort den grøn - vin - ter - klar ny jord får vi af kom - post.

FRISKLUFTAPPETIT

1. Vores klasse har sin egen jord,
som vi hver dag kigger på.
Vi skal passe på alt det, der gror –
spirer, der endnu er små.
Vi har gødet, gravet, revet kønt
sat kartofler, sået frø.
Haven er begyndt at glimte grønt.
Vores indeliv adjø!

2. Klassens have er et herligt sted.
Her får hjerner godt med ilt.
Alle skolens fag kan vi ta' med
ud, hvor er det bare vildt.
Måle op og skrive fin lyrik,
tegne grafer og en bi,
planteliv og klimadynamik.
Her er skole himmerig'.

3. Havens planter har et eget liv,
som vi sammen må forstå
De er ikke vores tidsfordriv.
Uden os vil de forgå!
Men når klassen jubler ferietid,
så er planterne på job.
Vi må deles om lidt passetid,
så de frodigt vokser op.

4. Efter sommer når vi frem til høst.
Haven bugner nu af mad.
Vi kan høste så det er en lyst
bæredygtighed på fad.
Efter høst er havens jord helt bar,
og den venter kun på frost,
for vi har gjort den grønvinterklar:
ny jord får vi af kompost.

5. Klassen har et udendørskomfur,
hvor det grønne simrer blidt.
Sammen har vi skabt en skøn kultur:
Fælles friskluftappetit!

*Tekst: Jens Raahauge
Musik: Finn Holst
Illustration: Dorte Karrebæk*

6. LØVEJAGT

F C/E Eb Bb/D F/C C

1. Lø - ve - han - nen rys - ter man - ke rej - ser sig og brø - ler op
2. Lø - ve - han - nen stil - ler sul - ten. Hu - ner - ne får res - te - mad.
3. Han ku' ik - ke kla - re mos - ten, hvis hans hun - ner sag - de nej

5 F C/E Eb Bb/D F/C C

Sul - ten fyl - der i hans tan - ke, rum - ler i hans dov - ne krop.
 Det er he - le lø - ve - kul - ten: hun er flit - tig han er lad.
 til at stå for det med ko - sten sa' good bye og gik der's vej.

9 F C/F F Bb/F F Bb/F Csus4 C Bb/C Bb/F F

Lø - ve hun - ner - ne har fat - tet, at de må på hjo - re - jagt.
 Mens han ser sig selv som top - pen, kon - gen o - ver al - le dyr,
 For det er en sund mo - ra - le, at de stær - ke det er dem,

13 F C/F F Bb/F F Bb/F Csus4 C Bb/C Bb/F F Fine

De når frem i ly af krat - tet. Snart får han - nen ma - den bragt.
 så det er med bid og mob - ben, han får magt, det do - ven - dyr.
 der står for det helt ba - na - le: at få re - sul - ta - ter frem.

LØVEJAGT

1. Løvehannen ryster manke,
rejser sig og brøler op.
Sulten fylder i hans tanke,
rumler i hans dovne krop.
Løvehunnerne har fattet,
at de må på hjortejagt.
De når frem i ly af krattet.
Snart får hannen maden bragt.

2. Løvehannen stiller sulten.
Hunnerne får restemad.
Det er hele løvekulten:
hun er flittig, han er lad.
Mens han ser sig selv som toppen –
kongen over alle dyr,
så er det med bid og mobben,
han får magt, det dovendyr.

3. Han ku' ikke klare mosten,
hvis hans hunner sagde nej
til at stå for det med kosten
sa' good bye og gik der's vej.
For det er en sund morale,
at de stærke, det er dem,
der står for det helt banale:
at få resultater frem.

Tekst: Jens Raahauge

Musik: Finn Holst

Illustration: Dorte Karrebæk

7. TO HUNDE I SNOR

1. Hver en'-ste dag ef-ter sko - le går vi tur med to
 2. Ef-ter et par ki - lo - me - ter er vi ved vo - res
 3. Vi er i snor med et ske - ma. Hver dag ind - delt i

hun - de i snor. De hed - der Sti - an og Ho - le,
 ny hun - de - skov. Hun - de - ne bli'r som ko - me - ter,
 bid ef - ter bid. Spej - ler os i Gar - manns te - ma:

nav - ne som vi kan rå - be i kor. 1. Så kan vi kal - de på
 fræ - ser rundt, syns at fri - hed er sjov. 2. Ud - kør - te læn - ges de
 Fan - ta - si - en som ske - ma - fri tid?

ham, der har skabt bo - gen om Gar - mann, der er lidt for - gabt.
 vist ef - ter hjem, log - rer for at bli - ve sno - ret i - gen.

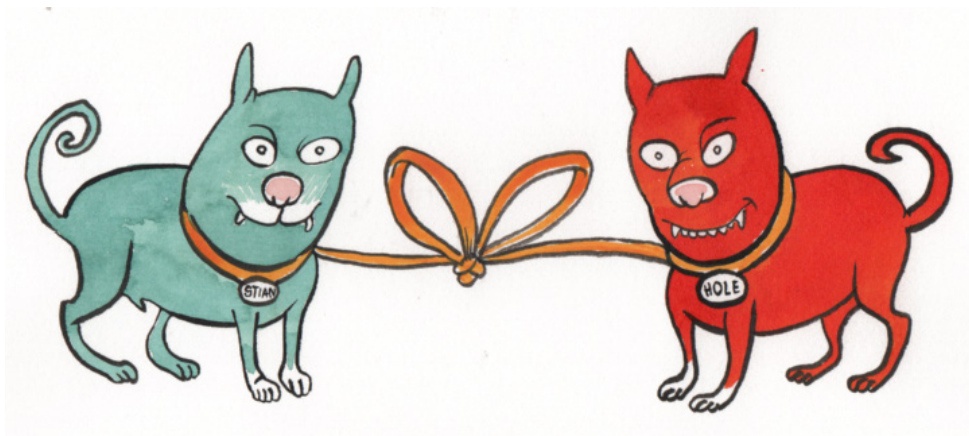
TO HUNDE I SNOR

En tak til Stian Hole
for bøgerne om Garmann

1. Hver en'ste dag efter skole
går vi tur med to hunde i snor.
De hedder Stian og Hole,
navne som vi kan råbe i kor.
Så kan vi kalde på ham, der har skabt
bogen om Garmann, der er lidt forgabt.

2. Efter et par kilometer
er vi ved vores ny hundeskov.
Hundene bli'r som kometer,
fræser rundt, syns at frihed er sjov.
Udkørte længes de vist efter hjem,
logrer for at blive snoret igen.

3. Vi er i snor med et skema,
hver dag inddelt i bid efter bid.
spejler os i Garmanns tema:
Fantasien som skemafri tid?

*Tekst: Jens Raahauge
Musik: Finn Holst
Illustration: Dorte Karrebæk*

8. TIDEN KOMMER - TIDEN GÅR

Em7 Am7 D9 Gmaj7 Cmaj7 F#dim7 H7 Em

1. Ti - den kom - mer. Ti - den går. Der er no'd, vi ik' for - står:
 2. Sko - len de - ler bid for bid da - gen op i ske - ma - tid.
 3. Ti - den vi - ses di - gi - talt, og det er en smu - le galt:

5 Em7 Am7 D9 Gmaj7 Cmaj7 F#dim7 H7 Em

Hvor - dan kan den vi - se sig. Går den væk? er den på vej?
 Ti - der fyldt med ked - som - hed fø - les som en e - vig - hed.
 Nu - tal lø - ber frem og frem, gik, bli'r bor - te, væk og glem.

9 G C D7 Gmaj7 Cmaj7 D9 H7 Em

Ti - den får et helt sær - ligt skær, når vi ind - hen - tes hver i - sær,
 Når vi læ - ser om gru og gys, un - der - sø - ger al - ver - dens lys,
 Gam - le u - re var da et fund, den - gang ski - ven var cir - kel - rund.

13 G C D9 Gmaj7 Cmaj7 Am7 H7 Em

af en un - dren, ja, af et hov. Så bli'r al - vor for al - vor sjov.
 så har tids - løs - hed rig - tig fat. Al tid bli - ver på pau - se sat.
 Ti - den gik, ja, men med det men, at den kom - mer i mor'n i - gen.

TIDEN KOMMER - TIDEN GÅR

1. Tiden kommer. Tiden går.
Der er no'd, vi ik' forstår:
Hvordan kan den vise sig –
Går den væk? Er den på vej?
Tiden får et helt særligt skær,
når vi indhentes hver især,
af en undren, ja, af et hov.
Så bli'r alvor for alvor sjov.

2. Skolen deler bid for bid
dagen op i skematid.
Tider fyldt med kedsomhed
føles som en evighed.
Når vi læser om gru og gys,
undersøger alverdens lys,
så har tidløshed rigtig fat.
Al tid bliver på pause sat.

3. Tiden vises digitalt,
og det er en smule galt:
Nu-tal løber frem og frem,
gik bli'r borte, væk og glem.
Gamle ure var da et fund,
dengang skiven var cirkelrund.
Tiden gik, ja, men med det men,
at den kommer i mor'n igen.

*Tekst: Jens Raahauge
Musik: Finn Holst
Illustration: Dorte Karrebæk*

9. UNDREVISNING

Em H7/F# Em/G D/A

1 Læ - re, det er det, vi vil, for der skal så me - get til,
 2 Læ - re alt om stort og småt, om at skil - le skidt fra godt,
 3 Bli - ve op - slugt af en bog for at bli - ve me - re klog,

5 Em/H Am/C G/H C D

når vi vok - ser in - den - i med mu - sik og fan - ta - si.
 om at ha' en fæl - les sag, som vi sam - men hol - der af.
 på hvad an - dre går og tror, så gør's vo - res ver - den stor.

9 Em H7/F# Em/G D/A

Læ - re alt det, der skal til, for at mes - tre li - vets spil,
 Læ - re løs i hop og spring og få tan - ker - ne i sving,
 Vi vil gå ba - lan - ce - gang mel - lem os og fug - le - sang.

13 Em/H Am/C G/H C D

mens vi vok - ser u - den - på og får lyst til at for - stå.
 san - se - løs hver en' - ste dag. Un - dre - vis - ning må vi ha'.
 Spild blot ik - ke vo - res liv med et tom - heds - tids - for - driv.

17 G6 D/F# Em Hm/D Cmaj7 A/C# G/D Eb^{dim} G

D.C. Fine

UNDREVISNING

1. Lære, det er det, vi vil,
for der skal så meget til,
når vi vokser indeni
med musik og fantasi.

Lære alt det, der skal til,
for at mestre livets spil,
mens vi vokser udenpå
og får lyst til at forstå.

2. Lære alt om stort og småt,
om at skille skidt fra godt,
om at ha' en fælles sag,
som vi sammen holder af.

Lære løs i hop og spring
og få tankerne i sving,
sanser løs hver en'ste dag.
Undrevisning må vi ha'!

3. Blive opslugt af en bog
for at blive mere klog,
på hvad andre går og tror,
så gør's vores verden stor.

Vi vil gå balancegang
mellem os og fuglesang.
Spild blot ikke vores liv
med et tomheds-tidsfordriv.

*Tekst: Jens Raahauge
Musik: Finn Holst
Illustration: Dorte Karrebæk*

KONCEPTET

Musikalske trædesten er et undervisningsmateriale, som handler om at undervise i musik med og gennem musik - gennem musiceren ('musicing'), gennem 'at gøre musik'. Jeg forfølger en særlig tilgang til musikalsk læring, som jeg omtaler i min didaktikbog (Holst 2022) som intuitiv læring og kollaborativ afstemning - og der kræver en forklaring.

I. MUSIKALSK INTERAKTION

Kollaborativ afstemning: Jeg blev først rigtig opmærksom på 'fænomenet' da vi efter udgivelsen af vores bog om *Stomp i Undervisningen* (Berggreen og Holst 2002) lavede en række kurser. Idéen med *Stomp i Undervisningen* handler i høj grad om at bruge 'instrumenter', der yder en større 'modstand' end de instrumenter vi almindeligvis bruger. Stomp i sin oprindelige form udviklet ved at bruge ting man bruger til andre formål (fx en kost som er lavet til at feje med) til at lave musik med hvor 'materialets modstand' er med til at forme det musikalske udtryk. Som introduktion på Stomp-kurserne benyttede vi en øvelse med basketbolde, hvor deltagerne, placeret på hug i en rundkreds, skulle lave lav dribbling med boldene. Deltagerne begynder blot at drible hver for sig, og efter nogen tid ender det af sig selv med en fælles rytme. Vi så hver gang at deltagerne først dribblede i noget der rytmisk mest var kaos, så begyndte nogle at følges ad, og lige pludselig 'klak' med ét, gik hele gruppen i fase. Det er egentlig, hvis man tænker over det ikke så overraskende, for vi kender det med at mennesker tenderer til at gå i takt, og at vi intonerer i kor efter hinanden. Der foregår en *kollaborativ afstemning*.

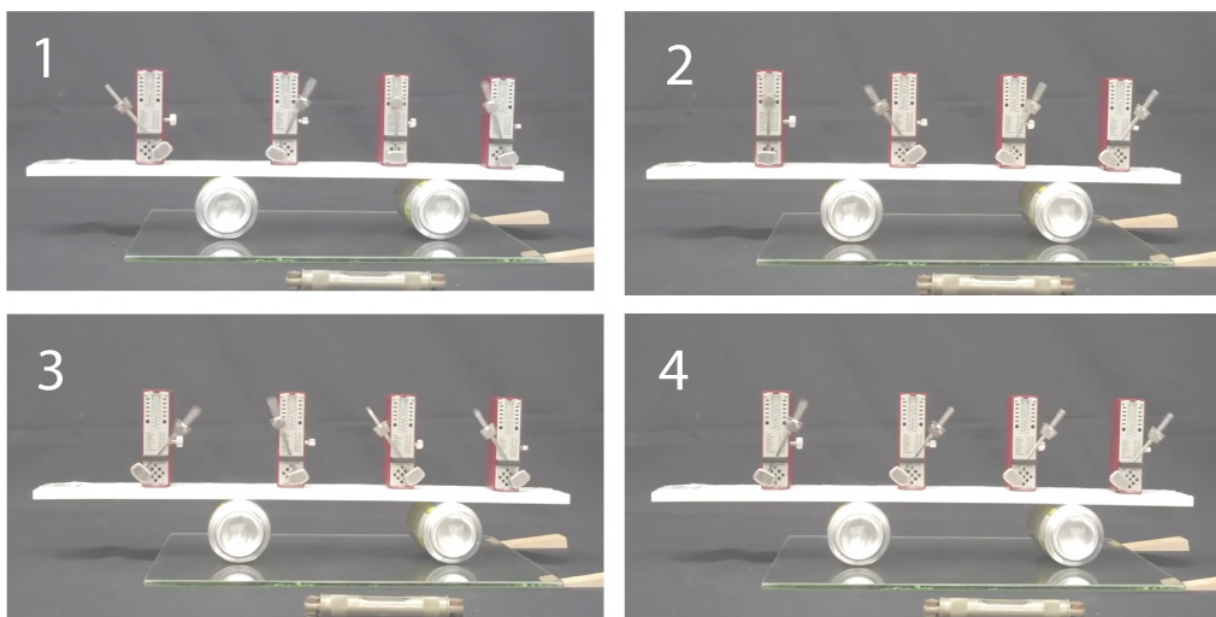
Jeg har observeret dette 'fænomen' i andre sammenhænge gennem de følgende år i sammentale og har igen og igen undret mig over hvad der egentlig er i spil. Det er blevet tydeligt for mig, at det ikke i første række handler om 'peer learning' - det at man lærer noget fra andre 'mere kompetente deltagere'. Der er noget andet i spil i form af en 'intuitiv læring' forbundet med en fælles rytmisk og melodisk afstemning og synkronisering.

Historien: For at komme nærmere ind på 'fænomenet', skal vi små fire hundrede år tilbage i tiden til hollænderen Christiaan Huygens (1629-1695), som opfandt pendul-uret i forbindelse med, at man havde brug for meget præcis tidsbestemmelse i navigation på skibe. Man hængte ikke bare et, men for en sikkerheds skyld, to pendul-ure op på et bræt på skibet, som kunne bevæge sig så de altid hang lodret selvom skibet krængede. Der skete imidlertid det uventede og mystiske at de to penduler efter et par dage svingede synkront sammen.

Man begyndte reelt først fra omkring 1980 fremefter at undersøge hemmeligheden om de synkroniserede penduler nærmere. Et konkret eksempel på en anvendelse heraf optrådte i forbindelse med den lange fodgængerbro London Millennium Bridge (The Wobbly Bridge). Ved åbningen i år 2000 optrådte en uventet synkron kobling og forstærkning. Den gik i farlig grad i selvsving når der var mange mennesker der gik på den, måtte lukkes og modificeres og blev først åbnet igen to år senere efter en dyr ombygning. Man har også inden for de seneste år fundet ud af, at det også er lignende former for synkronisering, der foregår i levende organismer herunder vejrtrækning, hjerterytme mm. I stedet for penduler er det blevet udbredt at lave forsøg med metronomer, som er bedre egnede til at undersøge hvad der sker når man synkroniserer indbyrdes mellem mange oscillatorer - altså 'large-scale', som vi også kender fænomenet fra store sværme af ildfluer der blinker i takt.

Metronomforsøget: Forsøget med metronomer, som illustreres herunder er velegent til at tydeliggøre processens faser med: fra 'ude af fase' (rytmisk noget rod) over 'delvis fase' og til sidst til 'i fase'.

Der er herunder fire billeder af fire metronomer på et bevægeligt underlag i form af et bræt på to tomme dåser:

1. På det første billede er metronomerne sat i gang tilfældigt og ude af fase.
2. På det andet billede er nogle i fase, og andre er det ikke (delvist i fase).
3. På det tredje billede mangler nu kun en enkelt (delvist i fase).
4. På det fjerde billede er alle i fase - de forstærker hinanden med fase-låsning.

Hvilke metronomer der først går i fase, og hvilke der kommer med senere har ikke noget med forskelle på metronomerne at gøre - der er tale om en interaktiv dynamisk proces mellem alle fire. Den fjerde metronom, der er ude af takt i billede 3, er ikke 'en dårligere metronom', den går bare som den sidste i fase i kraft af den tilfældige udgangs-fordeling. Når alle går i fase er det meget tydeligt. Metronomernes energi trækker med ét samme vej, og man kan se at det påvirker pladen, der bevæger sig med den fælles rytme. Pladen giver dermed energi tilbage til metronomerne, og den synkrone bevægelse bliver forstærket og fastholdt (låsning). Der er her fire metronomer, og forstærkningen bliver kraftigere jo flere metronomer der er.

Koblingen kan også beskrives med begrebet resonans: Gennem basispladen etableres et grundlag for resonans mellem metronomerne, som både skubber til hinanden og bliver skubbet til. Den dobbelte resonans (to-vejs) bevirker en synkronisering som er selvforstærkende.

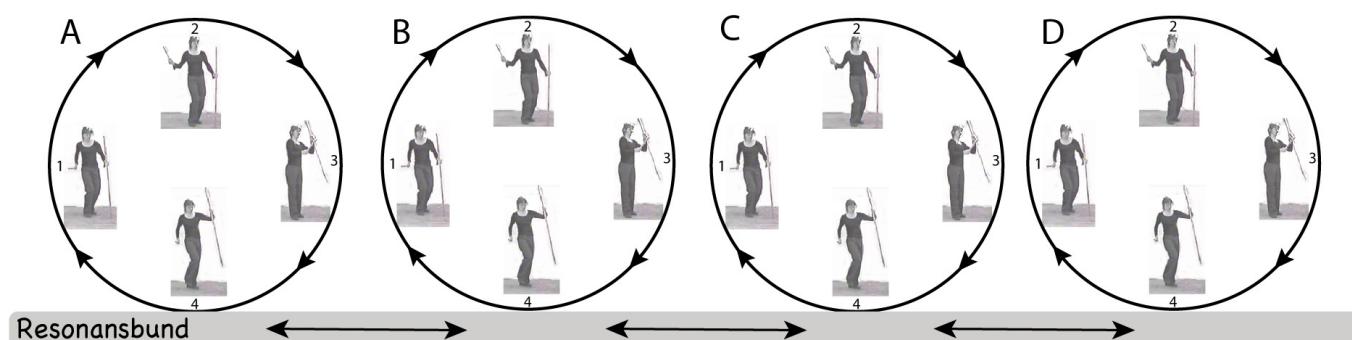
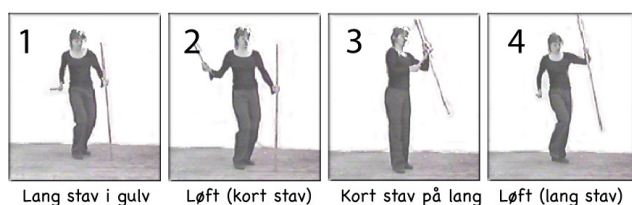
Musikalsk resonans: Det billede, der her er tegnet, har afsæt i mekaniske forhold. Vi skal nu se på en tilsvarende synkronisering som resonans i musikalsk fælles praksis - kollaborativ afstemning - som et selvforstærkende musikalsk fællesskab. Det er vigtigt her at holde fast i at de mennesker, der deltager i en musikalsk praksis ikke er metronomer, og at en musikalsk rytmisk praksis ikke udgøres af en mekanisk puls. Materialets modstand i metronomen er baseret på en mekanik, der skal sikre den højest mulige grad af enshed.

Når vi laver musik er materialets modstand til dels instrumentet (fx stomp-instrumenterne) og i høj grad kroppen. Når vi laver rytme med en lang og en kort stomp-stav er der en kobling mellem den lange stav og benene og den korte stav og armene, og dermed udgår rytmen fra den kropslige bevægelse. Både dans og musik kommer i til udtryk gennem det kropslige - de har en kropslig fundering (embodiement). Metronomernes resonans er en mekanisk puls, og der er ikke nogle synkoper (opspændinger). Med metronomerne er materialets modstand konstant - og dermed er det musikalske udtryk sat uden for døren. I den musikalske praksis, er det den kropslige fundering, der er bærer af det fælles musikalske udtryk.

Resonans: Med den kropslige fundering er der tale om musikalsk resonans - en fælles musikalsk praksis på et fælles resonans-grundlag (basen), hvor der kan opstå resonans i en fælles musikalsk handling. Det forudsætter en resonansbund i form af et fællesmenneskeligt resonansgrundlag - altså af en anden slags end i eksemplet med metronomer (brættet). Sådant findes heldigvis, og går under navnet 'kommunikativ musikalitet' (communicative musicality).

Vores viden herom stammer fra nyere spædbarnsforskning, hvor man har undersøgt det gensidige samspil med barnet som deltager og ikke blot modtager af stimulering, som man tidligere havde antaget. Der er tre centrale forskere i spil her nemlig Daniel Stern, Colwyn Trevarthen og Stephen Malloch. Trevarthen kalder det primær intersubjektivitet - Stern kalder det afstemning (stemthed) - og Trevarthen og Malloch (2009) udvikler begrebet kommunikativ musikalitet. På grundlag af et omfattende empirisk materiale konkluderer Trevarthen, at der er tale om en medfødt evne, der muliggør evnen til intersubjektiv deltagelse og sammen med Stephen Malloch præciserer de, at det tidlige samspil mellem barn og forældre bygger på rytmiske og melodiske elementer, som udgør grundlaget for såvel barnets musikalske som sproglige udvikling.

Rytmisk eksempel: Med stomp-stave som eksempel kan modellen med kobling mellem oscillatorer stilles op analogt til metronom-modellen. Stav-rytmen her består af en lang stav (slag i gulv) på 'et' og en kort stav (slag på lang stav) på 'tre'. Mellem de to slag er der et løft som forberedelse til slagene. Det er tydeligt at den kropslige dynamik er forskellig i hver fase i det cirkulære forløb, som kobles gennem resonans.

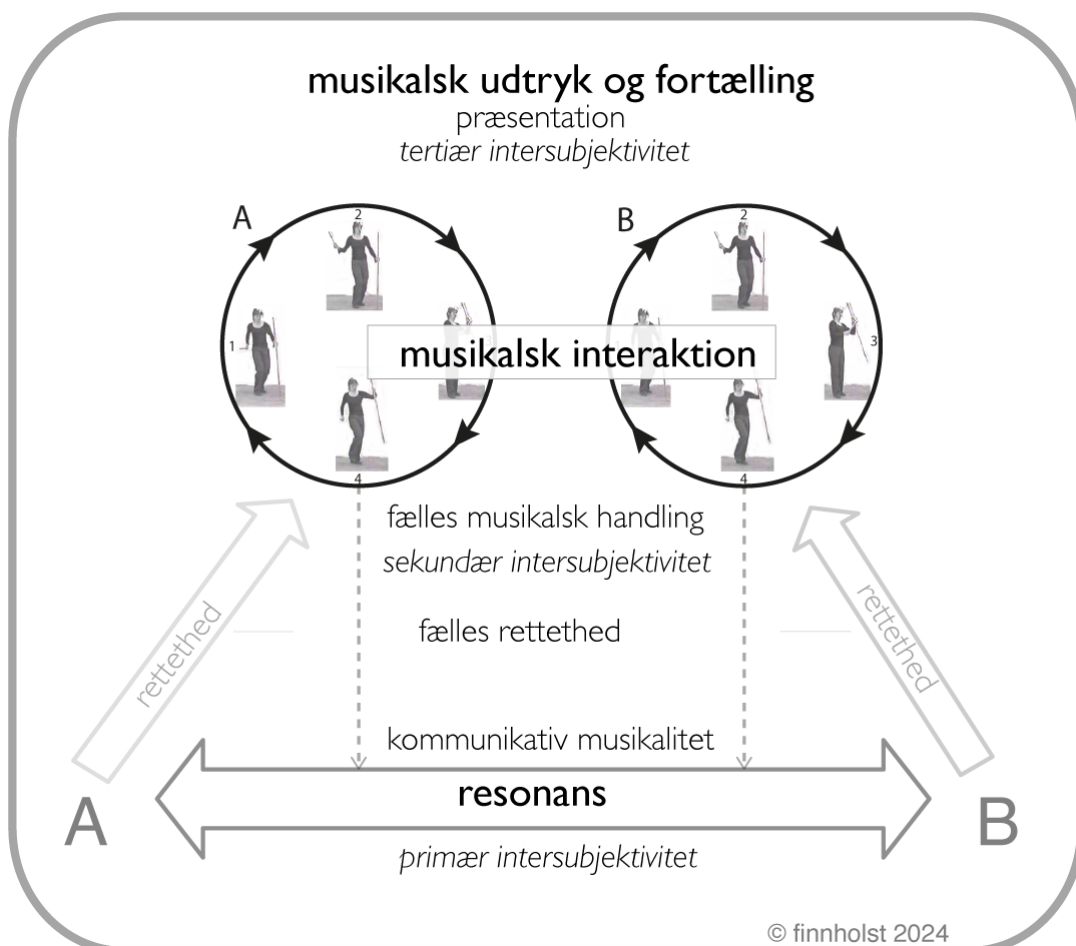

Processen med den selvorganiserende fasekobling er her den samme som i metronom-forsøget. Forskellige deltagere går gradvist i fase gennem 'delvis fase' til 'fuld fase' med forstærkning. Det er imidlertid en vigtig pointe, at det, der går i fase i stomp-eksemplet, ikke er en mekanisk puls men den musikalske rytme, som netop inddrager kropsligheden.

Det er en vigtig opdagelse i disse selvorganiserende processer, at forstærkningen bliver kraftigere afhængigt af antallet af oscillatorer (deltagere) der indgår. I undervisningen betyder det, at man kan udnytte processen bedre ved at alle begynder med at gøre det samme, og så kan man dele op bagefter - i stedet for det modsatte.

I forhold til læring er potentialet, at man gennem den musikalske interaktion lærer noget, som man selv er en del af at sætte i værk i det musikalske fællesskab. Der ikke en eller nogle deltagere, der er mere rigtige end andre, nogle der ved at være 'mere kompetente' lærer de 'mindre kompetente' noget. Der er ikke nogle 'bedre' i 'centrum' og andre mindre kompetente, der er 'perifere'. Systemet er selvorganiserende og i den interaktive proces er alle deltagere ligestillede og ligeværdige medvirkende i en 'all-to-all' resonans-proces. Det er ikke et spørgsmål om ensretning eller tilretning, men en proces, hvor det musikalske udtryk netop kommer i stand gennem det, at forskellige mennesker deltager og medvirker sideordnet i den samme proces. Metronomerne er ens, det er mennesker ikke, og netop derfor bliver det til musik. Musikken bliver fælles-skabende men ikke ensrettende. Gennem den selvorganiserende kobling opstår en meningsfuld og motiverende musikalsk praksis her og nu gennem spillet - gennem at spille sammen - gennem aktiv medformning.

Interaktionsteori: Jeg vil nu præsentere en mere generel model for fælles musikalsk handlen med kollaborativ afstemning. Modellen bygger på tre niveauer eller former for intersubjektivitet nemlig primær-, sekundær- og tertiær intersubjektivitet.

Som tidligere nævnt kan resonansen (resonansbunden) forstås som primær intersubjektivitet og præciseres med begrebet kommunikativ musikalitet.

Med afsæt heri kan deltagerne i fællesskab rette sig mod fælles musikalsk handlen. Primær intersubjektivitet er det nødvendige grundlag sekundær intersubjektivitet forstået som fælles handlen (Gallagher 2020) - her i form af den musikalske interaktion.

Den musikalske interaktion er så igen grundlaget for at der opstår klingende musik som musikalsk udtryk og fortælling - som tertiær intersubjektivitet.

Det kan også illustreres som en trappemodel, som udviklingsmæssigt begynder nedefra, og hvor de højere niveauer ikke afløser de lavere, men netop er baseret på dem.

Den klingende musik, som musikalsk udtryk og fortælling (tertiær intersubjektivitet) er baseret på at nogen spiller den - at der er en musikalsk interaktion - at der er nogen der 'gør musik'. Den musikalske interaktion (sekundær intersubjektivitet) er baseret på muligheden for interaktion - interaktionen er baseret på kropslig funderet kobling gennem resonans (primær intersubjektivitet). De højere niveauer kan ikke fungere uden de lavere.

Det, der er særlig interessant her, er forståelsen af den musikalske kobling som kollaborativ afstemning. Metronom-forsøget synliggør nogle overraskende egenskaber ved selvorganiserende fasekobling, som optræder på tværs af mekanik, astronomi, biologi og menneskelig intersubjektivitet. Og det bedste ved det er, at det meget relevant og rigtig anvendeligt i forhold til musikundervisning og sammenspil.

2. DIDAKTISKE DESIGN

Undervisningens udfordringer: Lærerens opgave bliver nu at etablere en undervisning der muliggør sådanne processer.

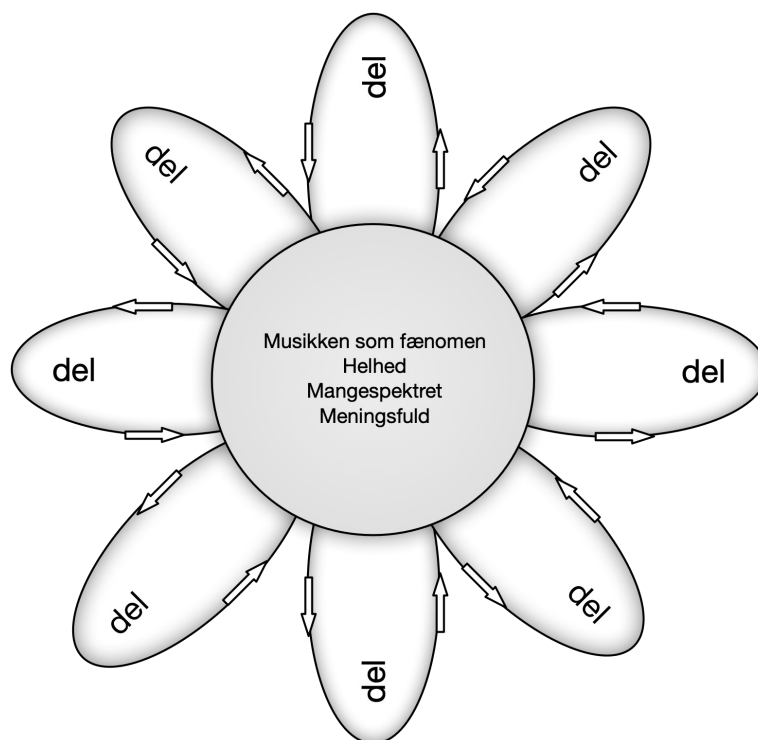
Hvis man således ønsker at ændre balancen fra undervisning i musik med instruktion og fejlretning mod en højere grad af undervisning gennem musik med interaktion og resonans, møder man nogle udfordringer i forhold til det didaktiske design, som man må prøve at tage højde for.

Der må her peges på to udfordringer:

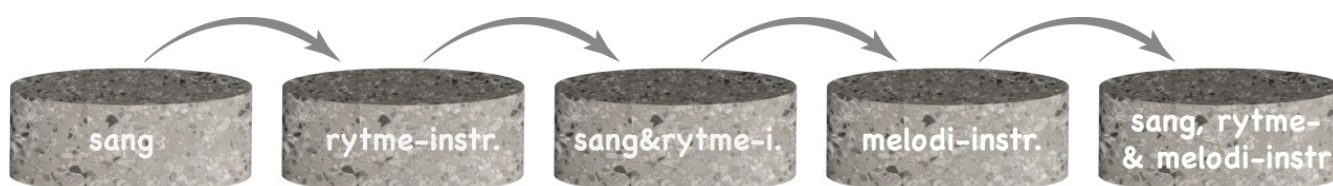
1. Udgangspunktet for processen må være musikalsk og musikalsk meningsfuld
2. Indgangstærsklen må være egnet til at alle kan deltage

For at møde det anlægger jeg en hermeneutisk didaktisk tilgang, hvor det centrale princip er at tage udgangspunkt i en musikalsk meningsfuld helhed, samt en opbygning med musikalske trædesten - netop som musikalske meningsfulde helheder.

Hermeneutisk design: Hvis deltagerne skal indgå aktivt i en fælles musikalsk praksis, må den være musikalsk meningsfuld. Det nytter ikke noget at bygge den op af enkeltdele, som i sidste ende kan forventes at være meningsfuld. Udgangspunktet må være en musikalsk helhed - og som sådan sammensat. Mit umiddelbare valg i denne sammenhæng er at tage udgangspunkt i en sang som både har tekst, rytme, melodi osv. (forskellige modaliteter) som er flettet sammen i en musikalsk helhed. Fra helheden kan vi så uddybe forskellige aspekter (dele) og dermed kvalificere helheden. Udgangspunktet for denne forståelse er hermeneutisk (se Holst 2022, s. 48 ff) og kan illustreres med blomst-modellen - hel til del til hel:

Trædesten: Med udgangspunkt i sangen ligger det rytmiske materiale indlejret, og dermed kan sangen fungere som forberedelse til og som musikalsk trædesten for at arbejde med det rytmiske aspekt. Det rytmiske afsæt er givet gennem den første trædesten. Gennem arbejdet med det rytmiske aspekt føjes rytmiske muligheder med stompstave, boomwhackers og xylofon til sangen, og sang og rytme kombineres i et helhedsperspektiv. I sangen ligger også det melodiske materiale indlejret, og arbejdet med det rytmiske aspekt forbereder desuden det rytmiske grundlag for melodistemmen - som udgør den næste trin i progressionen. Sang, rytmeinstrumenter og melodiinstrumenter kan derefter sættes sammen og igen kombineres i et helhedsperspektiv. Hvert trin i progressionen forbereder det næste som en musikalsk trædesten.

Progressionen her er blot en af flere muligheder for at arbejde med trædesten-princippet.

Versioner og op-differentiering: Det kan være en udfordring at lære en instrumentstemme, hvis man samtidig ønsker at tage udgangspunkt i en musikalsk helhed og ikke bygge op af enkeltdele (byggeklodser). Dette kan løses ved at lave en eller flere forenklinger eller reduktioner af stemmen og opbygge øvningen fra den letteste version (den kraftigste reduktion) og derefter differentiere opad til næster version (se også Holst 2022, s. 119-120). Hvis man har den fulde stemme og en første reduktion og en anden reduktion, sættes de i brug i den omvendte rækkefølge med en første version (lig anden reduktion), en anden version (lig første reduktion) og tredje version (den fulde stemme). I stedet for at ende i en løsning hvor man *ud-differentierer* forskellige sværhedsgrader til forskellige elever, tager man med brugen af flere versioner udgangspunkt i at alle begynder med at spille det samme (med kollaborativ afstemning) og kan derefter *op-differentiere*.

3. INSTRUMENTARIUM

Til det efterfølgende undervisningsmateriale hører desuden overvejelser om det anvendte instrumentarium. Vi har i skolen en tradition for et 'skoleinstrumentarium' som udgør en samling af instrumenter i 'børnestørrelse', der er egnede til at introducere børn til aktiv deltagelse i musik.

Skoleinstrumentariumet har traditionelt været præget af det såkaldte Orff-instrumentarium udviklet af Carl Orff (1895-1982) med xylofoner, klokkespil, percussion og blokfløjter. Der er imidlertid en idé i at medtænke en progression i det didaktiske valg af instrumentarium (instrumentariumet som læremiddel), og der er også en idé i at inddrage overvejelser om bredden i de typer instrumenter man introducerer for børn.

At tage udgangspunkt i et udvalg af percussion-instrumenter giver god mening i klasseundervisning med forskellige instrumenter til forskellige roller i modsætning til et trommesæt, der er udviklet til at en person kan håndtere mange funktioner. Udvalget indenfor percussions-området (trommeinstrumenter eller 'untuned percussion') er især blevet fornyet med Stomp, som har fået stor udbredelse.

Stavspil (xylofoner) med mere - som tuned percussion - bygger videre på untuned percussion, udfolder det tonale system overskueligt og viderefører muligheden for aktiv kropsligt spil. Derfor argumenteres ofte for at eleverne skal stå op og spille xylofon samt at have xylofoner på stativer og ikke på gulvet. Stavspil leder samtidig til mere avancerede instrumenter med tangenter og mekanik (klaver med mer'), som i mindre grad lægger op til at bruge hele kroppen.

Blokfløjten har været et meget benyttet skoleinstrument, som en god introduktion til blæseinstrumenter (træblæsere), men har fået et udpræget dårligt ry. I en skolesang af ældre dato hedder det fx at "*Såd'n en flok, falske blok-fløjter lyder som en gris der går amok - Det kan nok, gi' et chok, hos en ørekræsen spillepæda-gok*." På den ene side har blokfløjten egenskaber, der gør den oplagt som skoleinstrument de små klasser, men på den anden side har den et problem netop der. Problemet er at eleverne i den alder ofte ikke har den nødvendige finmotorik - og så har vi balladen hvor det mere lyder som en grisestald end som noget der kunne indgå i kollaborativ afstemning. Det er en 'snublesten' eller 'snubletråd', som vi gerne vil være foruden.

Problemet med blokfløjten er faktisk blevet adresseret i form af en blokfløjte med simple klapper, der gør at de finmotoriske krav reduceres betydeligt. Alene det at have en klap der nemt kan lukke bagsidehullet gør en verden til forskel. Blokfløjten med klapper går under navnet Recorder Plus og er del af en familie af træblåseinstrumenter (Nuvo-instrumenterne) der er egnede til børn ('børneinstrumenter') som en gradvis introduktion til de 'rigtige' instrumenter.

Ukulelen fik i en periode en opblomstring som skoleinstrument, men bliver ofte ikke benyttet, fordi instrumenterne tenderer til hurtigt at gå ud af stemning og det kræver for meget tidsmæssigt løbende at skulle stemme et klassesæt. Problemet er imidlertid forbundet med at benytte ukulelen som akkordinstrument, hvilket samtidig er motorisk krævende. Brugen af ukulele, guitarlele og 1/8 guitar i klassesammenspil kunne imidlertid have et godt potentiale hvis man tog udgangspunkt i melodispil i stedet for i akkordspil, og så bygger op derfra.

Som instrumentarium til det foreliggende sammenspilmateriale foreslås untuned percussion med afsæt i stomp-stave og tuned percussion med boomwhackers og xylofon, samt Recorder Plus som primært melodiinstrument, og med muligheden for at benytte ukulele og/eller 1/8 guitar i de samme arrangementer, som præciseret i udgivelsen *Klassesammenspil* (Holst 2023).

Note om konventioner: Der har været en del diskussion omkring navnene 'b' og 'h' som bunder i modsætningen mellem skala-konventionen c, d, e, f, g, a, h, c (med 'h') og den mere logiske konvention c, d, e, f, g, a, b, c (med 'b'). De to konventioner er forankret i og anvendes i to forskellige kulturkredse, som vi begge relaterer til: Den tysksprogede kulturkreds og den engelsksprogede kulturkreds. Sprogbrug og de dermed forbundne konventioner er ikke noget 'objektivt givent' med er noget, der er udviklet og forankret i praksis. Vil du lave det om, skal du lave praksis om - og det er ikke noget som lige kan ske med knips af en finger - det er noget der langsomt udvikler sig i praksis - og ikke altid lige logisk. Derfor er det realistisk - og ofte nødvendigt - at kunne forholde sig til at begge konventioner findes.

Fra et dansk og skandinavisk perspektiv møder vi begge kulturkredse og begge konventioner. I den tyske konvention betegnes tonen en halv tone under 'h' (b for 'h') som 'b'. I den engelske konvention betegnes denne tone (b for 'b') som 'bes'. Det er nu tydeligt at tonen 'b' henholdsvis akkorden 'B' kan betyde noget forskelligt, alt efter hvem man spiller sammen med, og hvilket materiale man benytter. Derfor har der i skandinavisk sammenhæng udviklet sig en tredje praksis, som forholder sig til 'dobbeltheden' på en pragmatisk måde. Hvis vi skal undgå at blive misforstået, er der kun en løsning nemlig at betegne de to toner som henholdsvis 'bes' og 'h' og akkorderne som 'Bb' og 'H'.

Det kaldes *the scandinavian mode* - den skandinaviske modus, og er den konvention jeg benytter her.

Referencer:

- Berggreen, M. og Holst, F. (2002) Stomp, Musik med Krop. Dansk Sang.
Holst, F. (2022) Musikdidaktik. Hans Reitzels Forlag
Holst, F. (2023) Klassesammenspil. Dansk Sang
Gallagher, S. (2020). Action and Interaction. Oxford University Press
Trevarthen, C. & Malloch, S. (2009). Communicative Musicality. Exploring the basis of human companionship. Oxford: Oxford University Press.

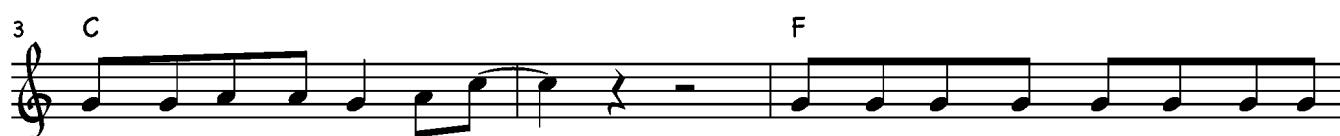
MUSIKALSKE TRÆDESTEN

I. TONEREGN

Blues-shuffle

1. Det er sejt at spil - le sam - men fø - les som ma - gi
2. Skal ma - gi - en lyk - kes skal mu - sik - ken ly - de fin
3. In - gen kom - mer so - ven - de til lan - det med ma - gi.
4. Det er sejt, vi spil - ler sam - men ska - ber lidt ma - gi,

to - ner bli'r til me - lo - di
kræ - ves og - så dis - ci - plin.
Ve - jen kal - des ø - ve - ri
to - ner bli'r til me - lo - di.

Det er da for - un - der - ligt, at
Mu - si - kan - ter ind - går i en
Lyk - kes sam - men - spil - let så og
Vi gør det for - un - der - li - ge:

fla - de no - de - tegn
gan - ske sær - lig pagt,
al - ting klin - ger flot,
Fla - de no - de tegn

får en klang af to - ne - regn.
spil - ler i den sam - me takt.
råb så højt et fæl - les: Godt!
kan få klang af to - ne - regn.

Ja, det er for - un - der - ligt at fla - de no - de - tegn
Ja, de ind - går i en gan - ske sær - lig pagt,
Ja, når sam - men - spil - let går og al - ting klin - ger flot,
Ja, det er for - un - der - ligt at fla - de no - de tegn

får en klang af to - ne - regn.
spil - ler i den sam - me takt.
råb så højt et fæl - les: Godt!
klin - ger som en to - ne - regn.

Forslag til rytmisk akkompagnement på klaver:

SANG

Vi begynder med sangen, som indeholder både det melodiske og det rytmiske materiale. I det følgende føjes rytmeinstrumenterne stompstave og boomwhackers til, som øves til akkompagnement (klaver, guitar og/eller backtrack).

Derefter kan sang, stave og boomwhackers sættes sammen til en 'mini-koncert' i en form, hvor de henholdsvis spilles hver for sig ("solo") og kombineres.

Efter at have kombineret sang og rytme, tilføjes så melodiinstrumentet (recorder). Herefter kan sang, stave, boomwhackers og recorder sættes sammen til en 'mini-koncert' i en form, hvor de henholdsvis spilles hver for sig ("solo") og kombineres.

	1. trædesten	2. trædesten	3. trædesten	4. trædesten	5. trædesten
Sang	Sang		Sang		Sang
Rytme		Stave	Stave		Stave
Percussion		BW	BW		BW
Instrument				Recorder	Recorder

Den melodi vi synger er en udvidelse af en grundmelodi, hvor der er tilføjet flere slag, som giver plads til teksten. Grundmelodien ser således ud:

Grundmelodien - som også ligger i den melodi vi synger - indeholder også det rytmiske materiale. Gennem sangen og akkompagnementet er det rytmiske aspekt også introduceret. Vi begynder med sangen som 'helhed' og trækker så det rytmiske ud som 'del' og spiller det i sammenhængen.

Sangen indøves med tekst og melodi. Afhængigt af klassetrin og klassen kan det være værd at overveje om man skal begynde med alle vers, eller starte med et enkelt vers (fx med de helt små) og så gradvist føje flere vers til.

RYTME OG PERCUSSION

Til opbygning af rytmedelen kan vi bruge bodypercussion, stompstave og boomwhackers / xylofon med et simpelt to-tone-riff. Vi skelner her (pragmatisk) mellem rytme-instrumenter som 'untuned percussion' (bodypercussion, stave) og percussions-instrumenter som 'tuned percussion' (boomwhackers, xylofon).

Rytmedelen øves til "grundmelodien", som akkompagnement (klaver mm) til at øve rytme. Rytmedelen øves først med bodypercussion, så med stave, og derefter med boomwhackers og xylofon (stavspil).

Body-percussion Lår-Klap							
					K		
L		L		L		L	
1	2	3	4	1	2	3	4

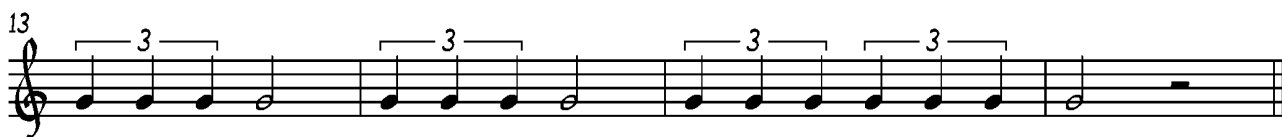
Stave Lang - Kort							
					K		
L		L		L		L	
1	2	3	4	1	2	3	4

Boomwhackers							
					A		
G		G		G		G	
1	2	3	4	1	2	3	4

Xylofon							
					A		
G		G		G		G	
1	2	3	4	1	2	3	4

Grundmelodi (mel) og stave / boomwhacker-stemmen fortsætter gennemgående sit grundmønster fra de første to takter uden ændring.

Break: Til afveksling kan der indsættes et break, fx efter 2 eller 3 gennemspilninger. Breaket er opbygget som trioler og spilles med kort stav eller klap, og kan afsluttes med et "Yeah". Man kan også lege med at få eleverne til at finde på en "talekors-tekst" til breaket. Eksempel: "spil den igen, spil den igen, spil den igen og igen – yeah".

Det er udgangspunktet, at *alle øver rytmen de samme sammen på stave*. Der er en pointe i at bruge stave som det centrale fælles instrument (klassesæt) fordi de involverer grundlæggende hel-kropslig bevægelse og er billige.

Når det "sidder godt" med stave kan man overføre det kropslige mønster til boomwhackers og xylofon, hvor det bliver nødvendigt at opdele i grupper (med rotation) således at nogle spiller stave, nogle spiller boomwhackers og nogen spiller xylofon (stavspil).

Vi begynder altså med at alle laver det samme, og at det der fungerer bagefter kan deles ud på forskellige instrumenter opdelt i grupper med rotation. Først laver alle det samme, så kan vi dele op - ikke omvendt. Opdelingen her kommer an på hvilke instrumenter og hvor mange af hver slags man har til rådighed.

Sang og rytme kombineres.

Vi har nu både øvet sang, rytme og percussion. Når vi kombinerer kan alle synge og alle spille stave, men man kunne også opdele det så nogle sang og andre spillede stave (med rotation).

Rytme og percussion kunne ligeledes begynde med at alle spille stave og at det blev opdelt så nogle spiller forskellige rytme- og percussions-instrumenter (med rotation). Man kunne også skiftes mellem at alle synger og en rytmedel hvor der er tre eller fire grupper med forskellige rytme- og percussions-instrumenter og med indlagt break.

For at opbygge en 'mini-koncert' kan man så lave en opbygning med brug af et formskema. Her er et eksempel på et formskema, men det vil være nødvendigt at lave et eget formskema (gerne i dialog med eleverne) der passer til de instrumenter og gruppeopdelinger man har arbejdet med i punkt 1.2.

	Sang	Rytme	Percussion
1.	Sang		
2.		Stave	
3.			BW / Xyl
4.		Stave	BW / Xyl
5.	Sang		
6.		Stave	BW / Xyl
7.	Sang	Stave	BW / Xyl

MELODI-INSTRUMENT (RECORDER)

Vi begynder med en meget enkelt version af grundmelodien, som kan gøres enklere gennem en eller flere reduktioner. Vi benytter her tre reduktioner - første, anden og tredje reduktion.

Her er et overblik over sammenhængen mellem sang-stemmen (S), grundmelodien (M) og de tre versioner (v1, v2, v3). Det specielle ved denne melodi er at melodien i denne tolv tacters blues består af tre gange den samme melodi, som er noteret her som første linje på fire takter. Version 1, 2 og 3 er noteret uden synkoper som også i nedenstående nodebilleder med tabulatorer:

Blues-shuffle

Vi begynder med version 1. Det er en simpel linje med kun én tone (g), der bliver gentaget: g - g - g - g - g - g - g (syv g'er).

Når det fungerer godt for nogle (eller alle), vil det være muligt at udvide med at vippe op til 'a' som en *op-differentiering* til version 2. De to version passer sammen og kan spilles samtidig.

Det er endnu en mulighed at udvide til version 3, som svarer til 'grundmelodien', hvor den sidste tone er et 'c':

KONCERT MED FORMSKEMA

At "gøre musik" - at musicere - handler både om at spille og lytte. Det at spille musik består i at præsentere noget musikalsk meningsfuldt for nogen. Et publikum vil være lyttere i et dialogisk forhold, som har betydning for det at spille. Vi leger ikke bare at vi spiller - vi spiller musik. At spille for et publikum kunne være til morgensamling eller til et arrangement, men det kunne også være for en anden klasse eller fx ved at dele klassen op i to, som på skift spiller for hinanden.

Hvis man vil lave en koncert må man også have et forløb eller en form for det man spiller. At sætte det op i et formskema på tavlen eller på et smartboard kan være en rigtig god hjælp.

Her er et eksempel på en opbygning sat op i et formskema, men hvordan man sætter det op kan være afhængigt af hvilke instrumenter der er i spil - fx om boomwhackers hhv. xylofoner er i spil og hvor mange af hver.

Så det vil være en god idé at lave et eget formskema - og at gøre det sammen med eleverne, så det er deres koncert.

	Sang	Rytme	Percussion	Recorder
1.	Sang			
2.		Stave	Boomwhackers	
3.		Stave	Xylofoner	
4.		Stave		Melodi
5.	Andet vers			
6.		Stave	BW / Xyl	Melodi
7.	Tredje vers			
8.		Stave	BW / Xyl	Melodi
9.	Fjerde vers			
10.	Omkvæd x2	Stave	BW / Xyl	Melodi

KLAVERARRANGEMENT

Forslag til lærer-akkompagnement med melodi:

1 C C

Det er sejt at spil - le sam - men fø - les som ma - gi

3 C C

to - ner bli'r tiol me - - lo - di.

5 F F

Det er da for - un - der - ligt, at fla - de no - de - tegn

7 C C

får en klang af to - - ne - regn.

9 G F

Ja, det er for - un - der - ligt at fla - de no - de - tegn

11 C C

får en klang af to - ne - regn.

2. TRAMPOLINE

Blues-shuffle

1. Vi skal gå på li - ne star - ter på en snor for at få ru - ti - ne på den
2. Vi skal ba - lan - ce - re. Fal - der ned pla - dask. Prø - ver en gang me - re. Hør de
3. Vi må til at dyr - ke det, som vi fik kært: fal - de og med styr - ke sprin - ge

ba - re jord. Vi kan nemt gå li - ge, føl - ge sno - rens spor.
sam - me klask. Der er liv i li - nen. Den vil af med os.
nok så svært. Det bli'r u - den li - ne vi skal træ - de op:

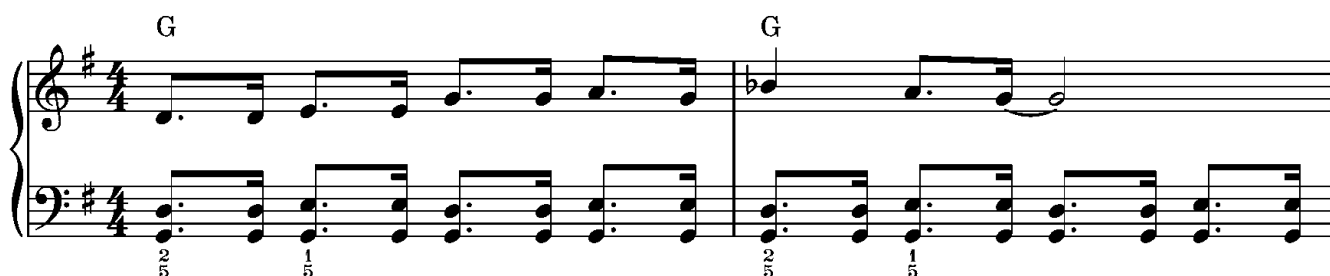

Nu skal li - nen sti - ge fra den fla - de jord. Li - nen sid - der stram - met.
Med en gråd og gri - nen by - der vi den trods. Li - ge me - get bat - ter
Trup - pen Tram - po - li - ne vi - ser svæ - re hop. Vi har sat - set, fej - let,

Er det u - for - nufft? Hvad er pro - gram - met: Ta' skridt ud i luft.
vo - res se - je trods. Hør vo - res lat - ter: Gi'r li - nen et los.
rejst os op i - gen Vi har for - nem - met, hvor vi kan nå hen.

Forslag til rytmisk akkompagnement på klaver:

SANG

Vi begynder med sangen. Som næste trædesten føjes rytmeinstrumenterne stompstave og boomwhackers til, som øves til akkompagnement (klaver, guitar og/eller backtrack). Tredje trin er at kombinere sang og rytme. Melodistemmen spillet på recorder udgør fjerde trædesten, som afsæt for det at kombinere sang, rytme og melodiinstrument som det femte trin.

	1. trædesten	2. trædesten	3. trædesten	4. trædesten	5. trædesten
Sang	Sang		Sang		Sang
Rytme		Stave	Stave		Stave
Percussion		BW	BW		BW
Instrument				Recorder	Recorder

Sangen indøves med tekst og melodi. Afhængigt af klassetrin og klassen kan man begynde med alle vers, eller starte med et enkelt vers.

RYTME OG PERCUSSION

I rytmedelen bruger vi bodypercussion, stompstave, boomwhackers og xylofon (stavspil) med et simpelt to-tone-riff.

Første del er rytmeinstrumenterne bodypercussion og stave som 'untuned percussion'. Rytmen herfra overføres til percussioninstrumenterne Boomwhackers og xylofon, som 'tuned percussion'.

Body-percussion Lår - Klap							
					K		
L		L		L		L	
1	2	3	4	1	2	3	4

Stave Lang - Kort							
					K		
L		L		L		L	
1	2	3	4	1	2	3	4

Boomwhackers							
					E		
D		D		D		D	
1	2	3	4	1	2	3	4

Xylofon							
					E		
D		D		D		D	
1	2	3	4	1	2	3	4

Det er grundlaget, at alle øver rytmen i fællesskab på stave. Når det "sidder godt" med stave kan man overføre det til boomwhackers og xylofon. Nogle spiller stave, nogle spiller boomwhackers og nogen spiller xylofon. Vi begynder altså med at alle laver det samme, og bagefter deler op - ikke omvendt. Det rytmiske mønster med stave med venstre og højre hånd overføres direkte til boomwhackers med 'd' i venstre hånd, og 'e' i højre hånd. Det kan så efterfølgende overføres direkte til xylofon (stavspil).

Sang og rytme kombineres.

Vi har nu både øvet sang, rytme og percussion. Når vi kombinerer kan alle synge og alle spille stave, men man kunne også opdele det så nogle sang og andre spillede stave (med rotation). Rytme og percussion kunne ligeledes begynde med at alle spille stave og at det blev opdelt så nogle spiller forskellige rytme- og percussions-instrumenter (med rotation). For at opbygge en 'mini-koncert' bruges et formskema. Her er et eksempel på et formskema, men det vil være oplagt at lave et eget formskema sammen med eleverne, som en proces frem mod deres koncert (femte trædesten).

	Sang	Rytme	Percussion
1.	Sang		
2.		Stave	
3.			BW / Xyl
4.		Stave	BW / Xyl
5.	Sang	Stave	
6.		Stave	BW / Xyl
7.	Sang	Stave	BW / Xyl

MELODI-INSTRUMENT (RECORDER)

Vi benytter her to versioner (reduktioner). Her er et overblik over melodien (M) og version 1 (v1) og version 2 (v2). Som i det første nummer (ToneRegn) er der også her tale om en blues-opbygning med gentagelser - fire gange det samme (takt 1-8) og så en afrunding (takt 9-12).

Musical notation for measures 1-4. It shows three staves: M (Melody), v2 (Version 2), and v1 (Version 1). The key signature is one sharp (F#) and the time signature is 4/4. Chords G are indicated above the first and third measures of the melody staff.

Musical notation for measures 5-8. It shows three staves: M (Melody), v2 (Version 2), and v1 (Version 1). The key signature is one sharp (F#) and the time signature is 4/4. Chords C9 and G are indicated above the first and third measures of the melody staff.

Musical notation for measures 9-12. It shows three staves: M (Melody), v2 (Version 2), and v1 (Version 1). The key signature is one sharp (F#) and the time signature is 4/4. Chords D, C/D, D, C/D, D, C7, Eb, D7, and G are indicated above the melody staff.

Vi begynder med version 1, som er en meget letspilbar version.

Musical notation for measures 1-8 showing fingerings for version 1. It shows two staves: ver1 (Version 1) and a lower staff. The key signature is one sharp (F#) and the time signature is 4/4. Fingerings are indicated by circles with dots above the notes. Chords G and A are indicated above the fingerings.

Fra den letteste udgave er det muligt at opdifferentiere til version 2. Der tilføjes en række 'vippenoder' som fylder ud mellem tonerne i version 1, og de kan derfor fint spilles samtidig. Det giver mulighed for at nogle elever fortsætter med at øve på den letteste udgave så længe det er relevant, og at andre kan opdifferentiere til version 2.

KONCERT MED FORMSKEMA

Vi har nu både øvet sang, rytme og melodiinstrument og udbygger den 'mini-koncert' vi lavede med sang og rytme/percussion med melodi-instrument til den endelige koncert. .

Ligesom før vil det være en god idé at lave et eget formskema afhængigt af de anvendte instrumenter og opdelinger der tidligere er lavet. Her er et eksempel på et formskema for femte trædesten.

	Sang	Rytme	Percussion	Recorder
1.	Første vers			
2.		Stave	Boomwhackers	
3.		Stave	Xylofoner	
4.		Stave		Melodi
5.	Andet vers			
6.		Stave		Melodi
7.		Stave	BW / Xyl	
8.		Stave	BW / Xyl	Melodi
9.	Tredje vers	Stave		
10.		Stave	BW / Xyl	Melodi

KLAVERARRANGEMENT

Forslag til lærer-akkompagnement med melodi:

1 G G
Vi skal gå på li - ne star - ter på en snor_

3 G G
for at få ru - ti - ne på den ba - re jord.

5 C C
Vi kan nemt gå li - ge, føl - ge sno - rens spor._

7 G G
Nu skal li - nen sti - ge fra den fla - de jord.

9 D D
Li - nen sid - der stram - met. Er det u - for - nuft?

11 C Eb D G
Hvad er pro - gram - met:_ Ta' skridt ud i luft._

3. SORT SOL

G D

1. Sort sol. Sæ - re syn. Skabt af fug - le - sky'n.
 2. Sort sol. Svim - le syn. Vin-ge-ge - spili i sky'n
 3. Sort sol. Smuk - ke syn: Stæ - re - kunst i sky'n.

5 C G

E - vig skif - ten form i en fug - le - storm.
 spil - ler, som det gør: Sam - men - spils - ge - hør.
 Lad os ny - de det, ba - re at vi ved.

9 G D

Sort sol. Kæ - re stær. Hvor - for det be - svær?
 Sort sol. I en flok er vi man - ge nok
 Sort sol. Stæ - res spil er det, der skal til.

13 C G

Bor din glæ - de i him - mel - ma - le - ri.
 til at det slår klik for en rov - fugls blik.
 Se på stæ - res værk: Fæl - les - skab gør stærk.

17 G F C G/H Am7 G

Sort sol, det er sort sol, det er sort sol. Sort sol.
 Sort sol, det er sort sol, det er sort sol. Sort sol.
 Sort sol, det er sort sol, det er sort sol. Sort sol.

Forslag til rytmisk akkompagnement på klaver:

G D

Sang og rytme kombineres.

Vi har nu både øvet sang, rytme (stave mm) og percussion (boomwhackers mm) og kan kombinere det som en 'performance', som en musikalsk helhed med en form med brug af et formskema. Her er et eksempel på et formskema, men der er mange muligheder for at bygge det op, og det kan være en god idé at gøre det til del af processen - at der opstår idéer mens man arbejder med det, så man lader 'musikken' tale med.

	Sang	Rytme	Percussion
1.	Første vers		
2.		Stave	
3.			BW / Xyl
4.		Stave	BW / Xyl
5.	Andet vers		
6.		Stave	BW / Xyl
7.	Tredje vers	Stave	
8.	Fjerde vers	Stave	BW / Xyl

MELODI (RECORDER)

Melodien er forenklet i to versioner. Vi har altså melodien som vi kender den fra sangen og to forenklede versioner. Overblik over melodistemme (M) og de to versioner (v1 og v2) er her noteret uden synkoper.

Vi begynder med version 1. Der er to toner sat i parentes - begynd uden dem og tilføj dem som et trin på vejen til version 2.

På trods af at denne version er så simpel fungerer den fint i et mini-arrangement med sang, rytme og percussion, og det giver et godt grundlag for at øve gennem at spille uden at skulle forcere noget.

Melodistemmen kan så udvides (opdifferencieres) til den anden version (v2). Her tilføjes for det første nogle gentagelser af tonerne, så der spilles flere af de samme toner, og for det andet et skift ('a' - 'h' - 'a') i første linje og et tilsvarende "vippe"-skift i anden linje. Disse tilføjelser kan også indføres en for en.

KONCERT

Vi har nu både øvet sang, rytme og percussion og kan nu udbygge den 'mini-koncert' vi lavede med sang og rytme/percussion med melodi-instrument.

Her er et eksempel på en opbygning sat op i et formskema, men hvordan man sætter det op kan være afhængigt af hvilke instrumenter der er i spil - fx om boomwhackers hhv. xylofoner er i spil og hvor mange af hver.

Så det vil være en god idé at lave et eget formskema - og at gøre det sammen med eleverne, så det er deres koncert.

	Sang	Rytme	Percussion	Recorder
1.	Første vers			
2.		Stave	Boomwhackers	
3.		Stave	Xylofoner	
4.		Stave	BW og Xyl	
5.	Andet vers	Stave		
6.				Melodi
7.			BW / Xyl	Melodi
5.	Tredje vers	Stave		
6.		Stave	BW / Xyl	Melodi
7.	Fjerde vers	Stave	BW / Xyl	Melodi

3.5

KLAVERARRANGEMENT

Forslag til lærer-akkompagnement med melodi og opbrudte akkorder.

The image shows a piano arrangement score for a 4/4 piece in G major. The score is divided into five systems, each with a treble and bass staff. Chords are indicated by letters G, D, C, F, and Am7 above the treble staff. The melody in the treble staff is a simple, rhythmic line, and the bass line provides a steady accompaniment with occasional rests.

System 1: Treble staff starts with a G chord. Bass staff has a steady accompaniment.

System 2: Treble staff starts with a C chord. Bass staff has a steady accompaniment.

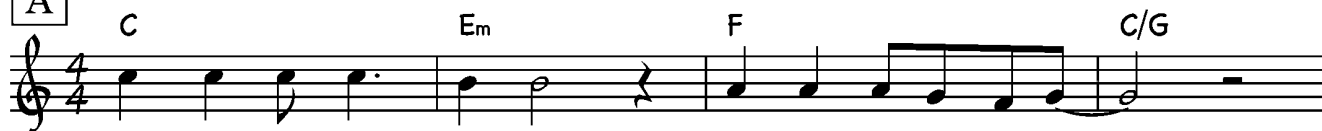
System 3: Treble staff starts with a G chord. Bass staff has a steady accompaniment.

System 4: Treble staff starts with a C chord. Bass staff has a steady accompaniment.

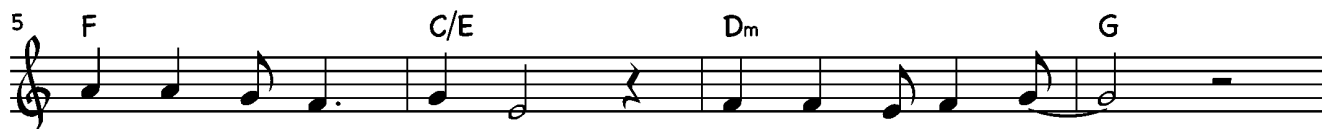
System 5: Treble staff starts with a G chord. Bass staff has a steady accompaniment. Chords G, F, C, G/H, Am7, and G are indicated above the treble staff.

4. SAMVÆR

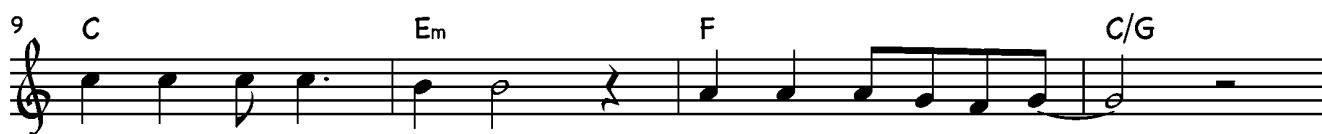
A

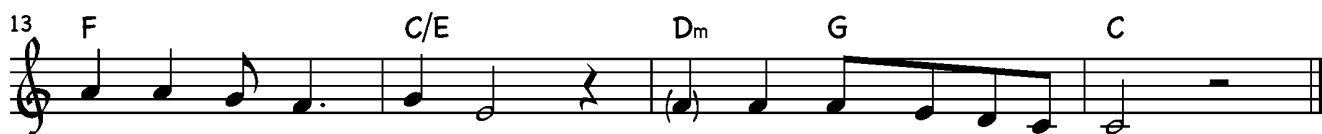
1. Al - le mi - ne ven - ner sid - der li - ge - som jeg
 2. Tænk når vi skal spi - se sen - der mor chat og smil
 3. Week - end. Bed - ste ven - ner. Slap - pe af, hol - de fri,

tjek - ker news og sen - der likes, må - ske til dig.
 til sin søs - ter Li - se. Far tjek - ker mo - bil.
 få lidt guf, og tæ - n - der hver sin i - Pad Ih.

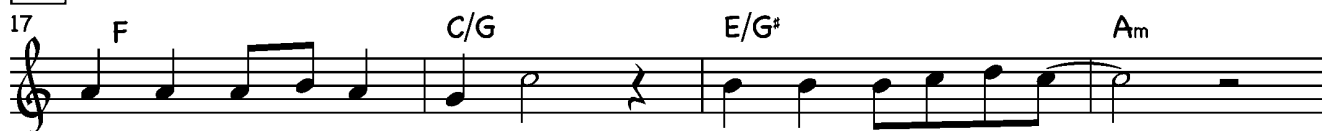

Så er ti - den gå - et. Fri - kvar - te - ret for - bi.
 Og min bror har ta - get ma - den ind til sig selv,
 Hus - ker du vi le - ged', den gang da vi var små?

Vi fik ba - re nå - et lidt skærm - kig - ge - ri.
 hvor han føl - ger sla - get om hot days in hell.
 Ja, vi le - get me - get! Hvor - for gik det i stå?

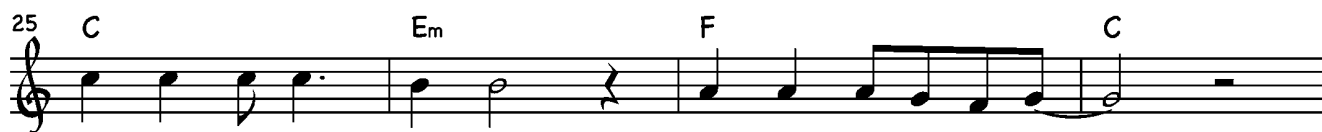
B

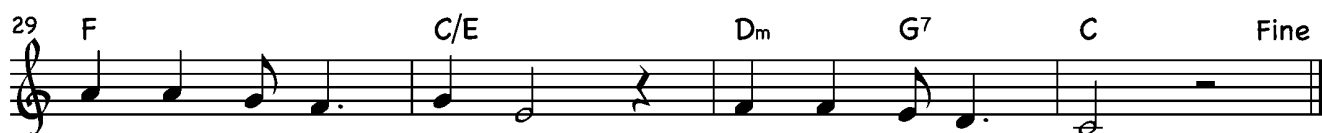
1,2,3. Må - ske skul - le vi ø - ve os på tid u - den net

hvor vi kun - ne prø - ve sam - vær slet og ret.

4. Må - ske sku' vi ø - ve os på tid u - den net

hvor vi kun - ne prø - ve sam - vær slet og ret!

Forslag til rytmisk akkompagnement på klaver:

SANG

Vi begynder med sangen.

Trin for trin føjes rytmeinstrumenter og melodiinstrumenter til:

	1. trædesten	2. trædesten	3. trædesten	4. trædesten	5. trædesten
Sang	Sang		Sang		Sang
Rytme		Stave	Stave		Stave
Percussion		BW/Xy	BW/Xy		BW/Xy
Instrument				Recorder	Recorder

RYTME OG PERCUSSION

Til opbygning af rytmedelen indgår bodypercussion, stompstave og boomwhackers / xylofon. Den er opdelt i et A-stykke med to vers (takt 1 til 16) og et B-stykke som omkvæd (takt 17 til 24). Rytmeinstrumenterne skifter lidt mellem A-stykket og B-stykket, idet 4-slaget udelades i B-stykket. Man kan øve rytmeinstrumenterne først med A-stykket, og når det sidder, så tage B-stykket. Rytme-riffet overføres til boomwhackers, og efterfølgende til xylofon. I A-stykket spilles femte og sjette trin ud fra 'C' ('g' og 'a'), og i B-stykket spilles femte og sjette trin ud fra 'F' ('c' og 'd').

A-stykke: BodyPers. / Stave

			K		
L		L			L
1	o	2	o	3	o

B-stykke: BodyPers. / Stave

			K		
L		L			L
1	o	2	o	3	o

A-stykke: Boomwhackers/Xylofon

			A		
G		G			G
1	o	2	o	3	o

B-stykke: Boomwhackers/Xylofon

			D		
C		C			C
1	o	2	o	3	o

Sang og rytme kombineres.

Vi har nu både øvet sang, rytme (stave mm) og percussion (boomwhackers mm) og kan kombinere det som en 'performance', som en musikalsk helhed med en form med brug af et formskema. Her er et eksempel på et formskema, men der er mange muligheder for at bygge det op, og det kan være en god idé at gøre det til del af processen - at der opstår idéer mens man arbejder med det, så man lader 'musikken tale med'.

	Sang	Rytme	Percussion
1.	Første vers		
2.		Stave	
3.			BW / Xyl
4.		Stave	BW / Xyl
5.	Andet vers		
6.		Stave	BW / Xyl
7.	Tredje vers	Stave	
8.	Fjerde vers	Stave	BW / Xyl

MELODI-INSTRUMENT (RECORDER)

Melodien er forenklet i tre versioner. Vi har altså melodien som vi kender den fra sangen med en tilpasning til Recorder som en version (v3), en lettere spilbar version (v2) og en helt simpel version (v1) med en 'lav indgangstærskel'.

Vi begynder med at alle spiller den første version (den letteste):

The image shows a musical score for a recorder in 4/4 time, consisting of four staves. Above the notes are diagrams of the recorder's fingerings, represented by circles with dots indicating which keys are pressed. The notes are quarter notes, and the score is divided into sections A and B by vertical bar lines.

- Staff 1 (Measures 1-6):** Section A. Fingerings: (C, C), (C, C), (H), (A, G), (G), (A, G), (G).
- Staff 2 (Measures 7-13):** Section A. Fingerings: (A, H), (H), (C, C), (C, C), (H), (A, G), (G), (A, G).
- Staff 3 (Measures 14-19):** Section B. Fingerings: (G), (A, C), (C, C), (A, H), (H), (G), (H), (C).
- Staff 4 (Measures 20-26):** Section B. Fingerings: (A), (A), (H, G), (A, H), (H).

På trods af at denne version er så enkel, fungerer den fint i et mini-arrangement med sang, rytme og percussion, og det giver et godt grundlag for at 'øve gennem at spille' uden at skulle forcere noget.

Melodistemmen kan efterfølgende *opdifferentieres* (af de elever der er klar til det) til anden version (v2). Her tilføjes for det første nogle gentagelser af tonerne, så der spilles flere af de samme toner, og for det andet et skift ('a' - 'h' - 'a') i første linje og et tilsvarende "vippe"-skift i anden linje.

Tilsvarende er det muligt at opdifferentiere fra anden version (v2) til version 3 (v3).

I version 2 er der fjernet en del gentagelser af toner, og de føjes nu til. De længere holde toner bliver afløst af en række korte (afbrudte) toner.

Her er en oversigt over de tre versioner (reduktioner):

A

VER.3 C Em F C/G

VER.2

VER.1

5 F C/E Dm G

9 C Em F C/G

13 F C/E Dm G C

B

17 F C/G E/G⁺ Am

21 F C/E Dm G

KONCERT

Vi har nu både øvet sang, rytme, percussion og melodiinstrumenter og kan nu udbygge den 'mini-koncert' vi lavede med sang og rytme/percussion med melodi-instrument.

Her er et eksempel på en opbygning sat op i et formskema, men hvordan man sætter det op kan være afhængigt af hvilke instrumenter der er i spil - fx om boomwhackers hhv. xylofoner er i spil og hvor mange af hver. Så det vil være en god idé at lave et eget formskema - og at gøre det sammen med eleverne, så det er deres koncert.

	Sang	Rytme	Percussion	Recorder
1.	Første vers			
2.		Stave	Boomwhackers	
3.		Stave	Xylofoner	
4.		Stave	BW og Xyl	
5.	Andet vers	Stave		
6.				Melodi
7.			BW / Xyl	Melodi
5.	Tredje vers	Stave		
6.		Stave		Melodi
7.		Stave	BW / Xyl	Melodi
8.	Fjerde vers	Stave	BW / Xyl	

KLAVERARRANGEMENT

Forslag til lærer-akkompagnement med opbrudte akkorder:

A

C Em F C/G

Al - le mi - ne ven - ner sid - der li - ge - som jeg

5

F C/E Dm G

tjek - ker news og sen - der likes, må - ske til dig.

9

C Em F C/G

Så er ti - den gå - et. Fri - kvar - te - ret for - bi.

13

F C/E Dm G C

Vi fik ba - re nå - et lidt skærm - kig - ge - ri.

17 **B**

Må - ske skul - le vi ø - ve os på tid u - den net

21

hvor vi kun - ne prø - ve sam - vær slet og ret.

5. FRISKLUFTAPPETIT

A

1. Vo - res klas - se har sin e - gen jord, som vi hver dag kig - ger på.
2. Klas - sens ha - ve er et her - ligt sted. Her får hjer - ner godt med ilt.
3. Ha - vens plan - ter har et e - get liv, som vi sam - men må for - stå
4. Ef - ter som - mer når vi frem til høst. Ha - ven bug - ner nu af mad.
5. Klas - sen har et u - den - dørs kom - fur, hvor det grøn - ne sim - rer blidt.

1. Vi skal pas - se på alt det, der gror, spi - rer der end - nu er små.
2. Al - le sko - lens fag kan vi ta' med ud, hvor er det ba - re vildt.
3. De er ik - ke vo - res tids - for - driv U - den os vil de for - gå!
4. Vi kan høs - te så det er en lyst bæ - re - dyg - tig - hed på fad.
5. Sam - men har vi skabt en skøn kul - tur: Fæl - les frisk - luft - ap - pe - tit.

B

1. Vi har gø - det, gra - vet, re - vet kønt sat kar - tof - ler så - et frø.
2. Må - le op og skri - ve fin ly - rik, teg - ne gra - fer og en bi,
3. Men når klas - sen jub - ler fer - ie - tid, så er plan - ter - ne på job.
4. Ef - ter høst er ha - vens jord helt bar og den ven - ter kun på frost,

1. Ha - ven er be - gyndt at glim - te grønt. Vo - res in - de - liv a - djø!
2. plan - te - liv og kli - ma - dy - na - mik. Her er sko - le him - me - rig'.
3. Vi må de - les om lidt pas - se - tid så de fro - digt vok - ser op.
4. for vi har gjort den grøn - vin - ter - klar ny jord får vi af kom - post.

Forslag til rytmisk akkompagnement på klaver:

SANG

Vi begynder med sangen.

Herefter følger opbygningen med rytme- og melodiinstrumenter, som i det tidligere stykker:

	1. trædesten	2. trædesten	3. trædesten	4. trædesten	5. trædesten
Sang	Sang		Sang		Sang
Rytme		Stave	Stave		Stave
Percussion		BW/Xyl	BW/Xyl		BW/Xyl
Instrument				Recorder	Recorder

RYTME OG PERCUSSION

I rytmedelen begynder vi med stave (evt. bodypercussion). Melodien har et A-stykke og et B-stykke og rytmedelen med stave går hele vejen igennem. Det er imidlertid ikke tilfældet med boomwhackers, som bygger på stav-mønstret. På grund af det harmoniske forløb passer boomwhacker-riffet til A-stykket, men ikke til B-stykket (takt 13 og 14). I stedet for at skulle huske ikke at spille med i to takter i B-stykket, bruger vi det aktivt til at markere skiftet fra A-stykket til B-stykket. Stave spilles så gennem både A-Stykket og B-stykket, mens boomwhackers holder pause i B-stykket.

BodyPerc/Stave - gennemgående															
				K					K			K			
L			L			L					L				
1	o	2	o	3	o	4	o	1	o	2	o	3	o	4	o

BW / A-stykke takt 1 til 8															
				H					H			H			
A			A			A					A				
1	o	2	o	3	o	4	o	1	o	2	o	3	o	4	o

Boomwhacker-stemmen i A-stykket kan også spilles på xylofoner. Men som en ekstra mulighed kunne man også vælge at lade xylofonerne få en egen rolle i B-stykket. Det kommer an på situationen om man kan (og vil) begive sig ud i at tage det med.

Hvis xylofon-gruppen kan spille deres stemme ud fra et tabulatur (som herunder) uden at det kræver for meget 'særbehandling', kunne det være en mulighed. Der vil så være et instrumentskift mellem boomwhackers og xylofoner gennem stykket, som kan give lidt ekstra.

Xylofon / B-stykke takt 9 til 16															
E		E		D				C		C		H			
C		C		H				A		A		G			
1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4
D		D		C				C		C		H			
H		H		A				A		A		G			
1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4

Sang og rytme kombineres.

Vi har nu både øvet sang, rytme (stave mm) og percussion (boomwhackers mm) og kan kombinere det som en 'performance'. Her er et eksempel på et formskema, men der er mange muligheder for at bygge det op, og det kan være en god idé at gøre det til del af processen - at der opstår idéer mens man arbejder med det, så man lader 'musikken' tale med.

	Sang	Rytme	Percussion
1.	Første vers		
2.		Stave (A/B)	
3.			BW (A)
4.	Andet vers		
5.		Stave	BW (A)
6.	Tredje vers	Stave	
7.		Stave	BW (A) / Xyl (B)
8.	Fjerde vers	Stave	
9.		Stave	BW (A) / Xyl (B)
10.	Femte vers	Stave	BW (Xyl)

MELODI-INSTRUMENT (RECORDER)

Melodien er forenklet med to versioner. Vi har altså melodien som vi kender den fra sangen og en lettere spilbar version (version2) og en helt simpel version (version1) nederst.

The musical score is written for a recorder in G major (one sharp) and 4/4 time. It consists of three systems of three staves each. The first system (measures 1-6) has chords Am, Em, B7, Em, Am, and Em above the staves. The top staff shows a complex melody with eighth and sixteenth notes. The middle staff is labeled 'VERSION 2' and shows a simplified melody with mostly quarter notes. The bottom staff is labeled 'VERSION 1' and shows a very simple melody with mostly whole notes. The second system (measures 7-12) has chords B7, Em, D, G, B7, and Em above the staves. The top staff continues the complex melody. The middle and bottom staves show the simplified and simple versions respectively. The third system (measures 13-18) has chords E7, Am, D7, and G above the staves. The top staff continues the complex melody. The middle and bottom staves show the simplified and simple versions respectively. The score ends with a double bar line.

Version 1 (nederst) er en 'trædesten' for version 2, hvor der kommer her flere noder til. I stedet for at gå lige på melodi-stemmen og øve den takt for takt (byggesten), øver vi helheden i en reduceret form som en *musikalsk trædesten*, og udvider eller rettere op-differentierer ved at føje toner til der giver en helhed, som ligger tættere ved det melodiske materiale eleverne allerede kender fra sangen.

Vi begynder med at alle spiller den første version (ver1), som nærmest er en "flydestemme". Tonerne skal dog ikke holdes for længe.

ver1

Chord diagrams for 'ver1':

- Staff 1: C, H, A, H, C, H
- Staff 2: A, H, A, G, A
- Staff 3: H, H, A, A, G

På trods af at version 1 er meget enkel, fungerer den fint i et mini-arrangement med sang, rytme og percussion, og det giver et godt grundlag for at 'øve gennem at spille' uden at skulle forcere noget. Herfra kan vi så opdifferentiere til version 2:

ver2

Chord diagrams for 'ver2':

- Staff 1: C, A, H, A, C, H, C, A, H
- Staff 2: A, C, H, A, A, G, A, A
- Staff 3: H, H, H, A, A, A, G

KONCERT

Vi har nu både øvet sang, rytme, percussion og melodiinstrumenter og kan nu opbygge den fulde koncert med sang, rytme/percussion og melodi-instrument.

Følgende formskema er kun en skitse, da det konkrete formskema skal tage højde for fx hvorvidt den ekstra xylofonstemme er medtaget, eller om der kun er percussion (boomwhackers) på A-stykket. Det er også en god idé at gøre det sammen med eleverne, så det er deres koncert.

	Sang	Rytme	Percussion	Recorder
1.	Første vers			
2.		Stave (A/B)		
3.		Stave (A/B)	BW (A)	
4.	Andet vers			
5.		Stave (A/B)	BW (A)	
6.			BW (A) - Xyl (B)	
7.	Tredje vers	Stave		
5.				Melodi
6.		Stave		Melodi
7.	Fjerde vers	Stave		
8.		Stave		Melodi
9.		Stave	BW (A) - Xyl (B)	Melodi
10.	Femte vers	Stave	BW (A) - Xyl (B)	

KLAVERARRANGEMENT

Forslag til lærer-akkompagnement med melodistemme:

A

Vo - res klas - se har sin e - gen jord, som vi hver dag kig - ger på.

5

Vi skal pas - se på alt det, der gror, spi - rer der end - nu er små.

B

9

Vi har gø - det, gra - vet, re - vet kønt sat kar - tof - ler så - et frø.

13

Ha - ven er be - gyndt at glim - te grønt. Vo - res in - de - liv a - djø!

6. LØVEJAGT

A

F C/E Eb Bb/D F/C C

1. Lø - ve - han - nen rys - ter man - ke rej - ser sig og brø - ler op
 2. Lø - ve - han - nen stil - ler sul - ten. Hu - ner - ne får res - te - mad.
 3. Han ku' ik - ke kla - re mos - ten, hvis hans hun - ner sag - de nej

5 F C/E Eb Bb/D F/C C

Sul - ten fyl - der i hans tan - ke, rum - ler i hans dov - ne krop.
 Det er he - le lø - ve - kul - ten: hun er flit - tig han er lad.
 til at stå for det med ko - sten sa' good bye og gik der's vej.

B

9 F C/F F Bb/F Csus4 C Bb/C Bb/F F

Lø - ve hun - ner - ne har fat - tet, at de må på hjo - re - jagt.
 Mens han ser sig selv som top - pen, kon - gen o - ver al - le dyr,
 For det er en sund mo - ra - le, at de stær - ke det er dem,

13 F C/F F Bb/F Csus4 C Bb/C Bb/F F Fine

De når frem i ly af krat - tet. Snart får han - nen ma - den bragt.
 så det er med bid og mob - ben, han får magt, det do - ven - dyr.
 der står for det helt ba - na - le: at få re - sul - ta - ter frem.

Forslag til rytmisk akkompagnement (klaver '2 plus 2'):

F C/E Eb Bb/D F/C C

Lø - ve - han - nen rys - ter man - ke rej - ser sig og brø - ler op

SANG

Sangen indøves med tekst og melodi - i begyndelsen med første vers, og de andre vers tilføjes efterhånden.

Herefter følger opbygningen med rytme- og melodiinstrumenter. Xylofon optræder både sammen med boomwhacker-stemmen, som percussions-instrument, og sammen med recorder som melodi-instrument, hvor xylofonen spiller en understemme.

	1. trædesten	2. trædesten	3. trædesten	4. trædesten	5. trædesten
Sang	Sang		Sang		Sang
Rytme		Stave	Stave		Stave
Percussion		BW / Xyl	BW / Xyl		BW
Instrument				Recorder/Xylofon	Recorder / Xyl

RYTME OG PERCUSSION

I rytmedelen begynder vi med stave (evt. bodypercussion) hvor alle spiller det samme. Rytmemønstret overføres til boomwhackers og stave og boomwhackers kombineres.

Stave								Boomwhackers							
				K								D			
L			L			L		C			C			C	
1	o	2	o	3	o	4	o	1	o	2	o	3	o	4	o

Boomwhacker-stemmen kan også spilles på xylofon, men der kommer senere en ekstra xylofonstemme som 'melodi-instrument', som erstatter xylofonstemmen som del af rytme og percussions-gruppen.

Sang og rytme kombineres.

Vi har nu både øvet sang, rytme (stave mm) og percussion (boomwhackers mm) og kan kombinere det som en 'performance', som en musikalsk helhed med brug af et formskema.

MELODI-INSTRUMENTER

Recorder

Vi er nu i en ny toneart i forhold til de tidligere stykker, hvilket betyder, at der er fortegnet b for tonen h. De to toner har forskellige navne i forskellige traditioner, hvor det typisk er de engelsktalende lande der kalder den 'b' og 'bes' og i de tysktalende lande kalder dem 'h' og 'b'. Det byder at 'b' på tværs af de to traditioner betyder to forskellige toner. I Skandinavien, hvor vi refererer til begge traditioner, har vi 'the scandinavian mode', hvor vi pragmatisk (og ulogisk) undgår problemet ved at kalde de to toner 'h' (som på tysk) og 'bes' (som på engelsk). Så i dette stykke, hvor vi er i F-dur, og har b for 'h' er tonen og akkorden noteret som 'bes'.

Melodien for recorder er forenklet med to reduktioner - som giver to versioner. Her er et overblik over melodistemmen (som sunget) og de to versioner for melodiinstrument (recorder):

The musical score consists of two sections, A and B, each with three staves: a vocal line (M) and two recorder versions (VER1 and VER2). The key signature is one flat (Bb) and the time signature is 4/4. Section A has chords: F, C/E, Eb, Bb/D, F/C, C. Section B has chords: F, Bb/F, Csus4/C, C, Bb/C, F. The vocal line and VER2 staff contain the melody, while VER1 contains a simplified version of the melody.

Vi begynder med version 1 (den letteste stemme), som alle øver fælles på recorder. Med denne melodi øves toneomfanget 'g' til 'c' med den nye tone 'bes'. Tonen 'bes' (Bb) som dukker op i tredje takt, er et nyt greb på recorder - et 'gaffelgreb' som er 'det modsatte' af grebet for tonen 'c'.

Version 1:

The diagram shows the recorder fingering for Version 1. It consists of two rows of diagrams, A and B, each with a musical staff below it. Each diagram shows a recorder with three finger holes (top, middle, bottom) and a thumb hole. Section A diagrams show fingerings for notes C, C, C, C, C, C, Bb, A, G. Section B diagrams show fingerings for notes A, A, Bb, Bb, C, Bb, Bb, A.

Version 1 kan opdifferentieres til version 2, således at elever gradvist kan skifte over når det fungerer godt for dem. Første og anden version kan (som tidligere) spilles samtidig.

Version 2:

Version 2 musical notation. It consists of two systems, A and B, each with a guitar chord diagram above a melody line in 4/4 time. System A: Chord diagrams include C, C, C, C, C, C, C, Bb, Bb, A, A, G. System B: Chord diagrams include A, G, A, Bb, A, Bb, C, C, Bb, Bb, A. The melody lines are in the treble clef with a key signature of one flat.

Xylofon (option)

I dette stykke er xylofon tilføjet som ekstra melodi-instrument (melodi-instrument 2). I de tidligere stykker har xylofonen været del af percussions-gruppen og spillet de samme riff som boomwhackers. Her følger xylofonstemmen melodistemmen spillet på recorder. Det kan man gå i gang med hvis klassens niveau og situationen tillader det. Som med recorder-stemmen er der to versioner, og vi begynder med **version 1**:

Version 1 musical notation for xylophone and recorder. It consists of two systems, A and B, each with a melody line in 4/4 time. System A: Melody line with notes G4, A4, B4, C5, B4, A4, G4. System B: Melody line with notes G4, A4, B4, C5, B4, A4, G4, F4, E4, D4, C4. The key signature is one flat.

Første version af xylofonstemmen og første version af recorder-stemmen ligner hinanden meget og kan spilles parallelt - som parallelle instrument-stemmer.

Den anden version udbygger første version til to-toners intervaller, hvor den ene tone, der er i første version tilføjes en tone (hhv. under og over) indenfor omfanget af en alt-xylofon.

Version 2:

Version 2 musical notation for xylophone and recorder. It consists of two systems, A and B, each with a melody line in 4/4 time. System A: Melody line with notes G4, A4, B4, C5, B4, A4, G4, F4, E4, D4, C4. System B: Melody line with notes G4, A4, B4, C5, B4, A4, G4, F4, E4, D4, C4. The key signature is one flat.

KONCERT

Vi har nu både øvet sang, rytme, percussion og melodiinstrumenter, og kan nu opbygge den fulde koncert med sang, rytme/percussion og melodi-instrument.

Følgende formskema er *kun en skitse*, da det konkrete formskema skal tage højde for fx hvorvidt den ekstra xylofonstemme er medtaget, eller om der kun er percussion (boomwhackers) på A-stykket. Det er også en god idé at gøre det sammen med eleverne, så det er deres koncert.

	Sang	Rytme	Percussion	Recorder	Xylofon
1.	Første vers				
2.		Stave (A/B)			
3.		Stave (A/B)	BW		
4.	Andet vers				
5.		Stave (A/B)	BW		
6.			BW		
7.	Tredje vers	Stave			
5.				Melodi	
6.		Stave		Melodi	
7.	Fjerde vers	Stave			
8.		Stave		Melodi	Melodi 2
9.		Stave	BW	Melodi	Melodi 2
10.	Femte vers	Stave	BW		Melodi 2

KLAVERARRANGEMENT

Forslag til klaver-akkompagnement med melodistemme:

A

Lø - ve - han - nen rys - ter man - ke rej - ser sig og brø - ler op

Sul - ten fyl - der i hans tan - ke, rum - ler i hans dov - ne krop.

B

Lø - ve hun - ner - ne har fat - tet, at de må på hjor - te - jagt.

De når frem i ly af krat - tet. Snart får han - nen ma - den bragt.

Bassen kan doubles i tempo med oktavsift på ottendedele (en^{og} to^{og} tre^{og} fire^{og}). En tilsvarende opgradering kan være, at udvide højre hånd gennemgående til treklange. En forenkling kunne være, at reducere bassen til enkelttoner (udelade oktaverne).

Forslag til klaver-intro:

B \flat C Dm C7/E

7. TO HUNDE I SNOR

C G/H Am C/G F C/G Dm/A G/H

1. Hver en'-ste dag ef-ter sko - le går vi tur med to hun-de i snor.
2. Ef-ter et par ki - lo - me - ter er vi ved vo-res ny hun-de-skov.
3. Vi er i snor med et ske - ma. Hver dag ind-delt i bid ef-ter bid.

5 C G/H Am C/G F C/G F/G G C Fine

De hed-der Sti - an og Ho - le, nav - ne som vi kan rå - be i kor._
 Hun - de - ne bli'r som ko - me - ter, fræ-ser rundt, syns at fri-hed er sjov.
 Spej - ler os i Gar-manns te - ma: Fan - ta - si - en som ske - ma - fri tid?_

9 F C/E Dm C F C/E Dm G

Så kan vi kal-de på ham, der har skabt bo-gen om Gar-mann, der er lidt for-gabt._
 Ud-kør-te læn-ges de vist ef-ter hjem, log-rer for at bli - ve sno-ret i - gen._

Forslag til rytmisk akkompagnement:

C G/H Am C/G F C/G Dm/A G/H

Hver en'-ste dag ef-ter sko - le går vi tur med to hun-de i snor.

SANG

Sangen indøves med alle tre vers. Herefter følger opbygningen med rytme- og melodiinstrumenter. Xylofon optræder i dette nummer både sammen med boomwhacker-stemmen og som melodiinstrument sammen med recorder.

	1. trædesten	2. trædesten	3. trædesten	4. trædesten	5. trædesten
Sang	Sang		Sang		Sang
Rytme		Stave	Stave		Stave
Percussion		BW / Xyl	BW / Xyl		BW
Instrument				Recorder/Xyl	Recorder / Xyl

RYTME OG PERCUSSION

I rytmedelen begynder vi med stave (evt. bodypercussion) hvor alle spiller det samme.

BodyPers. / Stave							
		K				K	
L			L	L			
1	o	2	o	3	o	4	o

Boomwhackers/Xylofon							
		A				A	
G			G	G			
1	o	2	o	3	o	4	o

Rytmemønstret fra stave (kort og lang stav) overføres til boomwhackers og xylofon.

Xylofonen får senere mulighed for en ekstra stemme sammen med recorder, som kan træde i stedet for dette riff, som så kun kører med boomwhackers.

Sang og rytme kombineres.

Vi har nu både øvet sang, rytme (stave mm) og percussion (boomwhackers mm) og kan kombinere det som en 'performance', som en musikalsk helhed med brug af et formskema. Her er et eksempel på hvordan det kunne bygges op. Det er dog en pointe at opbygningen kan udbygges og kan tilpasses til det der er behov for at øve ud fra den aktuelle situation.

	Sang	Rytme	Percussion
1.	Sang (1.v)		
2.		Stave	
3.		Stave	BW
4.		Stave	Xyl
5.		Stave	BW / Xyl
6.	Sang (2.v)		
7.		Stave	BW / Xyl
8.	Sang (3.v)		
9.	Sang (3.v)	Stave	BW/Xyl

MELODI-INSTRUMENTER

Der er to udgaver af melodien for recorder (R1 og R2). Recorder-melodien er forskellig fra sang-melodien, som en variation, idet den begynder med en nedadgående bevægelse, hvor sangen begynder opadgående. På den måde spiller de sammen som modgående stemmer når de synges / spilles samtidig.

Der er desuden mulighed for en ekstra xylofonstemme som er bygget op med en tertsgang, der matcher recorderstemmen.

Her følger et overblik over stemmerne: sangmelodien (Mel), recorder-stemmerne (ver1 og ver2) samt xylofonstemmen (Xyl).

Musical score for the first system, measures 1-4. It consists of four staves: MEL (Melody), VER2 (Recorder 2), VER1 (Recorder 1), and XYL (Xylophone). The time signature is 4/4. The melody starts with a quarter rest followed by an eighth note G4, then eighth notes A4, B4, C5, D5, E5, F5, G5, A5, B5, C6, D6, E6, F6, G6, A6, B6, C7, D7, E7, F7, G7, A7, B7, C8, D8, E8, F8, G8, A8, B8, C9, D9, E9, F9, G9, A9, B9, C10, D10, E10, F10, G10, A10, B10, C11, D11, E11, F11, G11, A11, B11, C12, D12, E12, F12, G12, A12, B12, C13, D13, E13, F13, G13, A13, B13, C14, D14, E14, F14, G14, A14, B14, C15, D15, E15, F15, G15, A15, B15, C16, D16, E16, F16, G16, A16, B16, C17, D17, E17, F17, G17, A17, B17, C18, D18, E18, F18, G18, A18, B18, C19, D19, E19, F19, G19, A19, B19, C20, D20, E20, F20, G20, A20, B20, C21, D21, E21, F21, G21, A21, B21, C22, D22, E22, F22, G22, A22, B22, C23, D23, E23, F23, G23, A23, B23, C24, D24, E24, F24, G24, A24, B24, C25, D25, E25, F25, G25, A25, B25, C26, D26, E26, F26, G26, A26, B26, C27, D27, E27, F27, G27, A27, B27, C28, D28, E28, F28, G28, A28, B28, C29, D29, E29, F29, G29, A29, B29, C30, D30, E30, F30, G30, A30, B30, C31, D31, E31, F31, G31, A31, B31, C32, D32, E32, F32, G32, A32, B32, C33, D33, E33, F33, G33, A33, B33, C34, D34, E34, F34, G34, A34, B34, C35, D35, E35, F35, G35, A35, B35, C36, D36, E36, F36, G36, A36, B36, C37, D37, E37, F37, G37, A37, B37, C38, D38, E38, F38, G38, A38, B38, C39, D39, E39, F39, G39, A39, B39, C40, D40, E40, F40, G40, A40, B40, C41, D41, E41, F41, G41, A41, B41, C42, D42, E42, F42, G42, A42, B42, C43, D43, E43, F43, G43, A43, B43, C44, D44, E44, F44, G44, A44, B44, C45, D45, E45, F45, G45, A45, B45, C46, D46, E46, F46, G46, A46, B46, C47, D47, E47, F47, G47, A47, B47, C48, D48, E48, F48, G48, A48, B48, C49, D49, E49, F49, G49, A49, B49, C50, D50, E50, F50, G50, A50, B50, C51, D51, E51, F51, G51, A51, B51, C52, D52, E52, F52, G52, A52, B52, C53, D53, E53, F53, G53, A53, B53, C54, D54, E54, F54, G54, A54, B54, C55, D55, E55, F55, G55, A55, B55, C56, D56, E56, F56, G56, A56, B56, C57, D57, E57, F57, G57, A57, B57, C58, D58, E58, F58, G58, A58, B58, C59, D59, E59, F59, G59, A59, B59, C60, D60, E60, F60, G60, A60, B60, C61, D61, E61, F61, G61, A61, B61, C62, D62, E62, F62, G62, A62, B62, C63, D63, E63, F63, G63, A63, B63, C64, D64, E64, F64, G64, A64, B64, C65, D65, E65, F65, G65, A65, B65, C66, D66, E66, F66, G66, A66, B66, C67, D67, E67, F67, G67, A67, B67, C68, D68, E68, F68, G68, A68, B68, C69, D69, E69, F69, G69, A69, B69, C70, D70, E70, F70, G70, A70, B70, C71, D71, E71, F71, G71, A71, B71, C72, D72, E72, F72, G72, A72, B72, C73, D73, E73, F73, G73, A73, B73, C74, D74, E74, F74, G74, A74, B74, C75, D75, E75, F75, G75, A75, B75, C76, D76, E76, F76, G76, A76, B76, C77, D77, E77, F77, G77, A77, B77, C78, D78, E78, F78, G78, A78, B78, C79, D79, E79, F79, G79, A79, B79, C80, D80, E80, F80, G80, A80, B80, C81, D81, E81, F81, G81, A81, B81, C82, D82, E82, F82, G82, A82, B82, C83, D83, E83, F83, G83, A83, B83, C84, D84, E84, F84, G84, A84, B84, C85, D85, E85, F85, G85, A85, B85, C86, D86, E86, F86, G86, A86, B86, C87, D87, E87, F87, G87, A87, B87, C88, D88, E88, F88, G88, A88, B88, C89, D89, E89, F89, G89, A89, B89, C90, D90, E90, F90, G90, A90, B90, C91, D91, E91, F91, G91, A91, B91, C92, D92, E92, F92, G92, A92, B92, C93, D93, E93, F93, G93, A93, B93, C94, D94, E94, F94, G94, A94, B94, C95, D95, E95, F95, G95, A95, B95, C96, D96, E96, F96, G96, A96, B96, C97, D97, E97, F97, G97, A97, B97, C98, D98, E98, F98, G98, A98, B98, C99, D99, E99, F99, G99, A99, B99, C100, D100, E100, F100, G100, A100, B100, C101, D101, E101, F101, G101, A101, B101, C102, D102, E102, F102, G102, A102, B102, C103, D103, E103, F103, G103, A103, B103, C104, D104, E104, F104, G104, A104, B104, C105, D105, E105, F105, G105, A105, B105, C106, D106, E106, F106, G106, A106, B106, C107, D107, E107, F107, G107, A107, B107, C108, D108, E108, F108, G108, A108, B108, C109, D109, E109, F109, G109, A109, B109, C110, D110, E110, F110, G110, A110, B110, C111, D111, E111, F111, G111, A111, B111, C112, D112, E112, F112, G112, A112, B112, C113, D113, E113, F113, G113, A113, B113, C114, D114, E114, F114, G114, A114, B114, C115, D115, E115, F115, G115, A115, B115, C116, D116, E116, F116, G116, A116, B116, C117, D117, E117, F117, G117, A117, B117, C118, D118, E118, F118, G118, A118, B118, C119, D119, E119, F119, G119, A119, B119, C120, D120, E120, F120, G120, A120, B120, C121, D121, E121, F121, G121, A121, B121, C122, D122, E122, F122, G122, A122, B122, C123, D123, E123, F123, G123, A123, B123, C124, D124, E124, F124, G124, A124, B124, C125, D125, E125, F125, G125, A125, B125, C126, D126, E126, F126, G126, A126, B126, C127, D127, E127, F127, G127, A127, B127, C128, D128, E128, F128, G128, A128, B128, C129, D129, E129, F129, G129, A129, B129, C130, D130, E130, F130, G130, A130, B130, C131, D131, E131, F131, G131, A131, B131, C132, D132, E132, F132, G132, A132, B132, C133, D133, E133, F133, G133, A133, B133, C134, D134, E134, F134, G134, A134, B134, C135, D135, E135, F135, G135, A135, B135, C136, D136, E136, F136, G136, A136, B136, C137, D137, E137, F137, G137, A137, B137, C138, D138, E138, F138, G138, A138, B138, C139, D139, E139, F139, G139, A139, B139, C140, D140, E140, F140, G140, A140, B140, C141, D141, E141, F141, G141, A141, B141, C142, D142, E142, F142, G142, A142, B142, C143, D143, E143, F143, G143, A143, B143, C144, D144, E144, F144, G144, A144, B144, C145, D145, E145, F145, G145, A145, B145, C146, D146, E146, F146, G146, A146, B146, C147, D147, E147, F147, G147, A147, B147, C148, D148, E148, F148, G148, A148, B148, C149, D149, E149, F149, G149, A149, B149, C150, D150, E150, F150, G150, A150, B150, C151, D151, E151, F151, G151, A151, B151, C152, D152, E152, F152, G152, A152, B152, C153, D153, E153, F153, G153, A153, B153, C154, D154, E154, F154, G154, A154, B154, C155, D155, E155, F155, G155, A155, B155, C156, D156, E156, F156, G156, A156, B156, C157, D157, E157, F157, G157, A157, B157, C158, D158, E158, F158, G158, A158, B158, C159, D159, E159, F159, G159, A159, B159, C160, D160, E160, F160, G160, A160, B160, C161, D161, E161, F161, G161, A161, B161, C162, D162, E162, F162, G162, A162, B162, C163, D163, E163, F163, G163, A163, B163, C164, D164, E164, F164, G164, A164, B164, C165, D165, E165, F165, G165, A165, B165, C166, D166, E166, F166, G166, A166, B166, C167, D167, E167, F167, G167, A167, B167, C168, D168, E168, F168, G168, A168, B168, C169, D169, E169, F169, G169, A169, B169, C170, D170, E170, F170, G170, A170, B170, C171, D171, E171, F171, G171, A171, B171, C172, D172, E172, F172, G172, A172, B172, C173, D173, E173, F173, G173, A173, B173, C174, D174, E174, F174, G174, A174, B174, C175, D175, E175, F175, G175, A175, B175, C176, D176, E176, F176, G176, A176, B176, C177, D177, E177, F177, G177, A177, B177, C178, D178, E178, F178, G178, A178, B178, C179, D179, E179, F179, G179, A179, B179, C180, D180, E180, F180, G180, A180, B180, C181, D181, E181, F181, G181, A181, B181, C182, D182, E182, F182, G182, A182, B182, C183, D183, E183, F183, G183, A183, B183, C184, D184, E184, F184, G184, A184, B184, C185, D185, E185, F185, G185, A185, B185, C186, D186, E186, F186, G186, A186, B186, C187, D187, E187, F187, G187, A187, B187, C188, D188, E188, F188, G188, A188, B188, C189, D189, E189, F189, G189, A189, B189, C190, D190, E190, F190, G190, A190, B190, C191, D191, E191, F191, G191, A191, B191, C192, D192, E192, F192, G192, A192, B192, C193, D193, E193, F193, G193, A193, B193, C194, D194, E194, F194, G194, A194, B194, C195, D195, E195, F195, G195, A195, B195, C196, D196, E196, F196, G196, A196, B196, C197, D197, E197, F197, G197, A197, B197, C198, D198, E198, F198, G198, A198, B198, C199, D199, E199, F199, G199, A199, B199, C200, D200, E200, F200, G200, A200, B200, C201, D201, E201, F201, G201, A201, B201, C202, D202, E202, F202, G202, A202, B202, C203, D203, E203, F203, G203, A203, B203, C204, D204, E204, F204, G204, A204, B204, C205, D205, E205, F205, G205, A205, B205, C206, D206, E206, F206, G206, A206, B206, C207, D207, E207, F207, G207, A207, B207, C208, D208, E208, F208, G208, A208, B208, C209, D209, E209, F209, G209, A209, B209, C210, D210, E210, F210, G210, A210, B210, C211, D211, E211, F211, G211, A211, B211, C212, D212, E212, F212, G212, A212, B212, C213, D213, E213, F213, G213, A213, B213, C214, D214, E214, F214, G214, A214, B214, C215, D215, E215, F215, G215, A215, B215, C216, D216, E216, F216, G216, A216, B216, C217, D217, E217, F217, G217, A217, B217, C218, D218, E218, F218, G218, A218, B218, C219, D219, E219, F219, G219, A219, B219, C220, D220, E220, F220, G220, A220, B220, C221, D221, E221, F221, G221, A221, B221, C222, D222, E222, F222, G222, A222, B222, C223, D223, E223, F223, G223, A223, B223, C224, D224, E224, F224, G224, A224, B224, C225, D225, E225, F225, G225, A225, B225, C226, D226, E226, F226, G226, A226, B226, C227, D227, E227, F227, G227, A227, B227, C228, D228, E228, F228, G228, A228, B228, C229, D229, E229, F229, G229, A229, B229, C230, D230, E230, F230, G230, A230, B230, C231, D231, E231, F231, G231, A231, B231, C232, D232, E232, F232, G232, A232, B232, C233, D233, E233, F233, G233, A233, B233, C234, D234, E234, F234, G234, A234, B234, C235, D235, E235, F235, G235, A235, B235, C236, D236, E236, F236, G236, A236, B236, C237, D237, E237, F237, G237, A237, B237, C238, D238, E238, F238, G238, A238, B238, C239, D239, E239, F239, G239, A239, B239, C240, D240, E240, F240, G240, A240, B240, C241, D241, E241, F241, G241, A241, B241, C242, D242, E242, F242, G242, A242, B242, C243, D243, E243, F243, G243, A243, B243, C244, D244, E244, F244, G244, A244, B244, C245, D245, E245, F245, G245, A245, B245, C246, D246, E246, F246, G246, A246, B246, C247, D247, E247, F247, G247, A247, B247, C248, D248, E248, F248, G248, A248, B248, C249, D249, E249, F249, G249, A249, B249, C250, D250, E250, F250, G250, A250, B250, C251, D251, E251, F251, G251, A251, B251, C252, D252, E252, F252, G252, A252, B252, C253, D253, E253, F253, G253, A253, B253, C254, D254, E254, F254, G254, A254, B254, C255, D255, E255, F255, G255, A255, B255, C256, D256, E256, F256, G256, A256, B256, C257, D257, E257, F257, G257, A257, B257, C258, D258, E258, F258, G258, A258, B258, C259, D259, E259, F259, G259, A259, B259, C260, D260, E260, F260, G260, A260, B260, C261, D261, E261, F261, G261, A261, B261, C262, D262, E262, F262, G262, A262, B262, C263, D263, E263, F263, G263, A263, B263, C264, D264, E264, F264, G264, A264, B264, C265, D265, E265, F265, G265, A265, B265, C266, D266, E266, F266, G266, A266, B266, C267, D267, E267, F267, G267, A267, B267, C268, D268, E268, F268, G268, A268, B268, C269, D269, E269, F269, G269, A269, B269, C270, D270, E270, F270, G270, A270, B270, C271, D271, E271, F271, G271, A271, B271, C272, D272, E272, F272, G272, A272, B272, C273, D273, E273, F273, G273, A273, B273, C274, D274, E274, F274, G274, A274, B274, C275, D275, E275, F275, G275, A275, B275, C276, D276, E276, F276, G276, A276, B276, C277, D277, E277, F277, G277, A277, B277, C278, D278, E278, F278, G278, A278, B278, C279, D279, E279, F279, G279, A279, B279, C280, D280, E280, F280, G280, A280, B280, C281, D281, E281, F281, G281, A281, B281, C282, D282, E282, F282, G282, A282, B282, C283, D283, E283, F283, G283, A283, B283, C284, D284, E284, F284, G284, A284, B284, C285, D285, E285, F285, G285, A285, B285, C286, D286, E286, F286, G286, A286, B286, C287, D287, E287, F287, G287, A287, B287, C288, D288, E288, F288, G288, A288, B288, C289, D289, E289, F289, G289, A289, B289, C290, D290, E290, F290, G290, A290, B290, C291, D291, E291, F291, G291, A291, B291, C292, D292, E292, F292, G292, A292, B292, C293, D293, E293, F293, G293, A293, B293, C294, D294, E294, F294, G294, A294, B294, C295, D295, E295, F295, G295, A295, B295, C296, D296, E296, F296, G296, A296, B296, C297, D297, E297, F297, G297, A297, B297, C298, D298, E298, F298, G298, A298, B298, C299, D299, E299, F299, G299, A299, B299, C300, D300, E300, F300, G300, A300, B300, C301, D301, E301, F301, G301, A301, B301, C302, D302, E302, F302, G302, A302, B302, C303, D303, E303, F303, G303, A303, B303, C304, D304, E304, F304, G304, A304, B304, C305, D305, E305, F305, G305, A305, B305, C306, D306, E306, F306, G306, A306, B306, C307, D307, E307, F307, G307, A307, B307, C308, D308, E308, F308, G308, A308, B308, C309, D309, E309, F309, G309, A309, B309, C310, D310, E310, F310, G310, A310, B310, C311, D311, E311, F311, G311, A311, B311, C312, D312, E312, F312, G312, A312, B312, C313, D313, E313, F313, G313, A313, B313, C314, D314, E314, F314, G314, A314, B314, C315, D315, E315, F315, G315, A315, B315, C316, D316, E316, F316, G316, A316, B316, C317, D317, E317, F317, G317, A317, B317, C318, D318, E318, F318, G318, A318, B318, C319, D319, E319, F319, G319, A319, B319, C320, D320, E320, F320, G320, A320, B320, C321, D321, E321, F321, G321, A321, B321, C322, D322, E322, F322, G322, A322, B322, C323, D323, E323, F323, G323, A323, B323, C324, D324, E324, F324, G324, A324, B324, C325, D325, E325, F325, G325, A325, B325, C326, D326, E326, F326, G326, A326, B326, C327, D327, E327, F327, G327, A327, B327, C328, D328, E328, F328, G328, A328, B328, C329, D329, E329, F329, G329, A329, B329, C330, D330, E330, F330, G330, A330, B330, C331, D331, E331, F331, G331, A331, B331, C332, D332, E332, F332, G332, A332, B332, C333, D333, E333, F333, G333, A333, B333, C334, D334, E334, F334, G334, A334, B334, C335, D335, E335, F335, G335, A335, B335, C336, D336, E336, F336, G336, A336, B336, C337, D337, E337, F337, G337, A337, B337, C338, D338, E338, F338, G338, A338, B338, C339, D339, E339, F339, G339, A339, B339, C340, D340, E340, F340, G340, A340, B340, C341, D341, E341, F341, G341, A341, B341, C342, D342, E342, F342, G342, A342, B342, C343, D343, E343, F343, G343, A343, B343, C344, D344, E344, F344, G344, A344, B344, C345, D345, E345, F345, G345, A345, B345, C346, D346, E346, F346, G346, A346, B346, C347, D347, E347, F347, G347, A347, B347, C348, D348, E348, F348, G348, A348, B348, C349, D349, E349, F349, G349, A349, B349, C350, D350, E350, F350, G350, A350, B350, C351, D351, E351, F351, G351, A351, B351, C352, D352, E352, F352, G352, A352, B352, C353, D353, E353, F353, G353, A353, B353, C354, D354, E354, F354, G354, A354, B354, C355, D355, E355, F355, G355, A355, B355, C356, D356, E356, F356, G356, A356, B356, C357, D357, E357, F357, G357, A357, B357, C358, D358, E358, F358, G358, A358, B358, C359, D359, E359, F359, G359, A359, B359, C360, D360, E360, F360, G360, A360, B360, C361, D361, E361, F361, G361, A361, B361, C362, D362, E362, F362, G362, A362, B362, C363, D363, E363, F363, G363, A363, B363, C364, D364, E364, F364, G364, A364, B364, C365, D365, E365, F365, G365, A365, B365, C366, D366, E366, F366, G366, A3

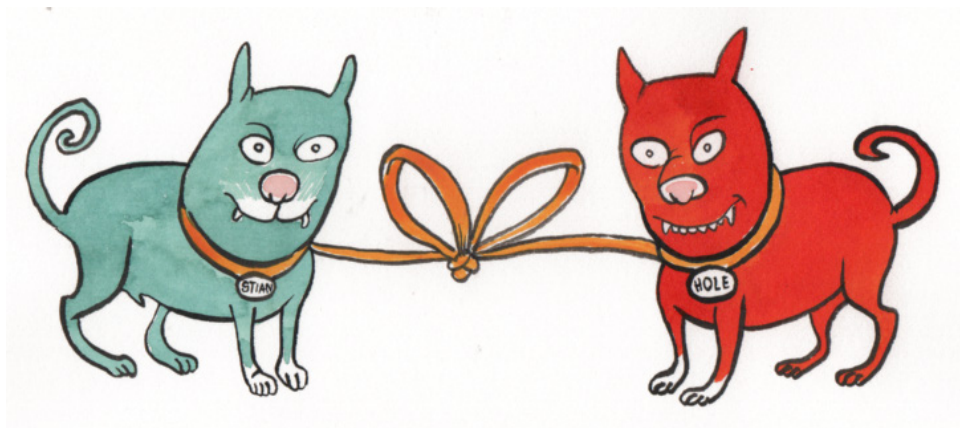
Recorder

Vi begynder med at alle spiller recorder med den første version (v1).

Recorder 2 (R2) and Recorder 7 musical notation. R2 starts at measure 4 and 7 starts at measure 7. Fingerings are shown above notes.

Version 1 kan opdifferentieres til første version 2, således at elever gradvist kan skifte over når det fungerer godt for dem. Første og anden version kan spilles samtidig.

Recorder 1 (R1) and Recorder 5 musical notation. R1 starts at measure 1 and 5 starts at measure 5. Fingerings are shown above notes.

Xylofon (option)

Der er mulighed for at tilføje en ekstra xylofon-stemme, som er bygget op med en tertsgang, og matcher recorder-stemmen. Xylofon-stemmen kan opdeles på to xylofoner hvor en spiller overstemmen og en spiller understemmen.

KONCERT

Vi har nu både øvet sang, rytme og percussion og kan nu opbygge den fulde koncert med sang, rytme/percussion og melodi-instrument.

Der laves et formskema, der skal tage højde for fx hvorvidt den ekstra xylofonstemme er medtaget, eller om der kun er percussion (boomwhackers) på A-stykket. Det er også en god idé at gøre det sammen med eleverne, så det er deres koncert.

	Sang	Rytme	Percussion	Recorder
1.	Første vers			
2.				
3.				
4.				
5.				
6.				
7.				
5.				
6.				
7.				
8.				
9.				
10.				

KLAVERARRANGEMENT

Forslag til lærer-akkompagnement med melodistemme.

C G/H Am C/G F C/G Dm/A G/H

Hver en'-ste dag ef-ter sko - le går vi tur med to hun - de i snor.

5 C G/H Am C/G F C/G F/G G C Fine

De hed - der Sti - an og Ho - le, nav - ne som vi kan rå - be i kor.

9 F C/E Dm C F C/E Dm G

Så kan vi kal - de på ham, der har skabt bo - gen om Gar - mann, der er lidt for - gabt.

8. TIDEN KOMMER - TIDEN GÅR

Em7 Am7 D9 Gmaj7 Cmaj7 F#dim7 H7 Em

1. Ti - den kom - mer. Ti - den går. Der er no'd, vi ik' for - står:
 2. Sko - len de - ler bid for bid da - gen op i ske - ma - tid.
 3. Ti - den vi - ses di - gi - talt, og det er en smu - le galt:

5 Em7 Am7 D9 Gmaj7 Cmaj7 F#dim7 H7 Em

Hvor - dan kan den vi - se sig. Går den væk? er den på vej?
 Ti - der fyldt med ked - som - hed fø - les som en e - vig - hed.
 Nu - tal lø - ber frem og frem, gik, bli'r bor - te, væk og glem.

9 G C D7 Gmaj7 Cmaj7 D9 H7 Em

Ti - den får et helt sær - ligt skær, når vi ind - hen - tes hver i - sær,
 Når vi læ - ser om gru og gys, un - der - sø - ger al - ver - dens lys,
 Gam - le u - re var da et fund, den - gang ski - ven var cir - kel - rund.

13 G C D9 Gmaj7 Cmaj7 Am7 H7 Em

af en un - dren, ja, af et hov. Så bli'r al - vor for al - vor sjov.
 så har tids - løs - hed rig - tig fat. Al tid bli - ver på pau - se sat.
 Ti - den gik, ja, men med det men, at den kom - mer i mor'n i - gen.

SANG

Sangen indøves med alle tre vers. Den kan synges og spilles på to forskellige måder: En version uden rytme (vise-agtig), med lige opdeling, og en rytmisk version (nordisk jazz-agtig) med synkopering og swing-value.

Uden rytme

Den første udgave af stykket er uden rytme. Det kan være fint at begynde at øve den sådan, også da det for mange vil være lettere at akkompagnere på klaver i den udgave. Hvis man holder ved denne udgave, springes afsnit 8.2 med rytme over, og man kan gå direkte til melodi-instrument afsnit 8.4.

Med rytme

Swing

1. Ti - den kom - mer. Ti - den går. Det er no'd vi ik' for - står.
2. Sko - len de - ler bid for bid, da - gen op i ske - tid.
3. Ti - den vi - ses di - gi - talt, og det er en smu - le galt:

5 Hvor - kan den vi - se sig. Går den væk? er den på vej?
Ti - der fyldt med ked - som - hed fø - les som en e - vig - hed.
Nu - tal lø - ber frem og frem, gik, bli'r bor - te, væk og glem.

9 Ti - den får et helt sær - ligt skær, når vi ind - hen - tes hver i - sær,
Når vi læ - ser om gru og gys, un - der - sø ger al - ver - dens lys,
Gam - le u - re var da et fund, den - gang ski - ven var cir - kel - rund.

13 af en un - dren, ja, af et hov. Så bli'r al - vor for al - vor sjov.
så har tid - løs - hed rig - tig fat. Al tid bli - ver på pau - se sat.
Ti - den gik, ja, men med det men, at den kom - mer i mor'n i - gen.

Når vi arbejder med den rytmiske udgave, går vi efterfølgende til afsnit 8.2 *Rytme* og afsnit 8.3 *Kombination af sang og rytme*.

Det er en mulighed at begynde med den første udgave (uden rytme), og bagefter skifte over til den anden udgave (med rytme). I forhold til de tidligere stykker, vil det betyde at rækkefølgen ændres så melodi-instrumenter øves før rytmedelen.

Hvis man begynder med den rytmiske udgave, kan det også være en mulighed at skifte over til den ikke-rytmiske efterfølgende, for at få mulighed for at arbejde med de dynamikker og udtryksmuligheder, der ligger heri. De to udgaver tilbyder hver deres forskellige muligheder.

RYTME OG PERCUSSION

I rytmedelen begynder vi med stave (evt. bodypercussion) hvor alle spiller det samme.

Stave															
				K						K					
L		L						L				L			
1	o	2	o	3	o	4	o	1	o	2	o	3	o	4	o

Rytmemønstret fra stave (kort og lang stav) overføres til boomwhackers og xylofon.

BW/Xylofon															
				C						C					
H		H						H				H			
1	o	2	o	3	o	4	o	1	o	2	o	3	o	4	o

Sang og rytme kombineres.

Vi har nu både øvet sang, rytme (stave mm) og percussion (boomwhackers mm) og kan kombinere det med brug af et formskema, som bør tilpasses til det, der er behov for at øve ud fra den aktuelle situation.

	Sang	Rytme	Percussion
1.	Første vers		
2.			
3.			
4.			
5.			
...			

MELODI-INSTRUMENTER

Recorder

Vi begynder med at alle spiller recorder med den første version (ver1), som findes igen i to versioner. Der er altså i alt fire versioner:

I den første (ver1a) er 'f#' - som er et greb der benytter fingrene på begge hænder - erstattet med tonen 'a':

Ver 1a

The diagram shows eight recorder fingerings for notes H, C, A, H, G, A, A, G. Each fingering is represented by a vertical rectangle with three circles. The notes are: H (top circle filled), C (middle circle filled), A (top circle filled, middle circle empty), H (top circle filled, middle circle empty), G (top circle filled, middle circle filled), A (top circle filled, middle circle empty), A (top circle filled, middle circle empty), G (top circle filled, middle circle filled). Below the fingerings is a musical staff in 4/4 time with a key signature of one sharp (F#). The melody consists of quarter notes: G4, A4, B4, C5, B4, A4, G4, F#4.

Alle begynder med at øve denne version (ver1a), og så opdifferteres efterhånden til den anden (ver1b) ved at indføre tonen 'f#' i sidste takt:

Ver 1b

The diagram shows eight recorder fingerings for notes H, C, A, H, G, A, F#, G. The notes are: H (top circle filled), C (middle circle filled), A (top circle filled, middle circle empty), H (top circle filled, middle circle empty), G (top circle filled, middle circle filled), A (top circle filled, middle circle empty), F# (top circle filled, middle circle filled, bottom circle filled), G (top circle filled, middle circle filled). Below the fingerings is a musical staff in 4/4 time with a key signature of one sharp (F#). The melody consists of quarter notes: G4, A4, B4, C5, B4, A4, F#4, G4.

Trappe-motivet i version 1 på fire takter gentages fire gange (i alt 16 takter) -

Version 1 kan opdifferteres til version 2, som ligger tættere på den melodi der synges. Anden version findes også i to udgaver (a og b) - en med og en uden 'f#'.

I den første version (ver2a) er 'f#' erstattet med 'a':

Ver 2a

The diagram shows 16 recorder fingerings for notes G, H, C, G, A, C, H, G, H, C, A, A, A, G. The notes are: G (top circle filled, middle circle empty), H (top circle filled, middle circle empty), C (middle circle filled), G (top circle filled, middle circle empty), A (top circle filled, middle circle empty), C (middle circle filled), H (top circle filled, middle circle empty), G (top circle filled, middle circle empty), H (top circle filled, middle circle empty), C (middle circle filled), A (top circle filled, middle circle empty), A (top circle filled, middle circle empty), A (top circle filled, middle circle empty), G (top circle filled, middle circle empty). Below the fingerings is a musical staff in 4/4 time with a key signature of one sharp (F#). The melody consists of quarter notes: G4, A4, B4, C5, B4, A4, G4, F#4, G4, A4, B4, C5, B4, A4, G4.

Version 2a kan så opdifferteres til den fulde instrument-stemme (version 2b) med 'f#', som følger grundtemaet i sangen:

Ver 2b

The diagram shows 16 recorder fingerings for notes G, H, C, G, F#, C, H, G, H, C, A, F#, A, G. The notes are: G (top circle filled, middle circle empty), H (top circle filled, middle circle empty), C (middle circle filled), G (top circle filled, middle circle empty), F# (top circle filled, middle circle filled, bottom circle filled), C (middle circle filled), H (top circle filled, middle circle empty), G (top circle filled, middle circle empty), H (top circle filled, middle circle empty), C (middle circle filled), A (top circle filled, middle circle empty), F# (top circle filled, middle circle filled, bottom circle filled), A (top circle filled, middle circle empty), G (top circle filled, middle circle empty). Below the fingerings is a musical staff in 4/4 time with a key signature of one sharp (F#). The melody consists of quarter notes: G4, A4, B4, C5, B4, A4, F#4, G4, A4, B4, C5, B4, A4, F#4, G4.

Der er flere veje man kan gå med de to gange to versioner hvor man 'vælger sine kampe med omhu' - det vil være forskelligt hvilke udfordringer der er konstruktive for forskellige elever. De fire versioner passer sammen og kan spilles samtidigt.

Xylofon

Til spil på instrumenter er der ud over recorder-stemmen mulighed for at inddrage xylofoner. Hvis man kører med den rytmiske version vil xylofon flyttes over fra rytmegruppen (tuned percussion) til melodi-instrumentgruppen. Som del af rytmegruppen spiller boomwhackers og xylofon et to-takters riff der går gennem hele melodien.

Som melodi-instrument kan xylofonstemmen indgår både i den rytmiske og i den ikke rytmiske version. Den er her bygget op som en to-stemmig flydestemme på fire takter, som gentages igennem melodien fire gange.

Man kan gå direkte på med at øve med dobbelt-toner (to køller). Alt efter den konkrete situation er det også en mulighed at begynde med den øverste stemme (monofon) og så udvide til dobbeltoner - eller fordele den på to elever, således at den ene spiller overstemmen, og den anden spiller understemmen.

KONCERT

De forskellige stemmer kombineres undervejs og til slut hvor musikken præsenteres som 'koncert' bygget op med et formskema. Opbygningen vil være forskellig for de to versioner (rytmisk / ikke-rytmisk) og det vil endda være en mulighed for at kombinere de to versioner ved først at begynde uden rytme (con-moto), og så gå over til den rytmiske version.

	Sang	Rytme	Percussion	Recorder
1.				
2.				
3.				
4.				
5.				
6.				
7.				
5.				
6.				
7.				
8.				
9.				
10.				

KLAVERARRANGEMENT

Forslag til klaver-akkompagnement (ikke-rytmisk version) med melodistemme:

Em7 Am7 D9 Gmaj7 Cmaj7 F#dim7 H7 Em

Ti - den kom - mer. Ti - den går. Der er no'd, vi ik' for - står:

5 Em7 Am7 D9 Gmaj7 Cmaj7 F#dim7 H7 Em

Hvor - dan kan den vi - se sig. Går den væk? er den på vej?

9 G C D7 Gmaj7 Cmaj7 D9 H7 Em

Ti - den får et helt sær - ligt skær, når vi ind - hen - tes hver i - sær,

13 G C D9 Gmaj7 Cmaj7 Am7 H7 Em

af en un - dren, ja, af et hov. Så bli'r al - vor for al - vor sjov.

9. UNDREVISNING

Em H7/F# Em/G D/A

1 Læ - re, det er det, vi vil, for der skal så me - get til,
 2 Læ - re alt om stort og småt, om at skil - le skidt fra godt,
 3 Bli - ve op - slugt af en bog for at bli - ve me - re klog,

5 Em/H Am/C G/H C D

når vi vok - ser in - den - i med mu - sik og fan - ta - si.
 om at ha' en fæl - les sag, som vi sam - men hol - der af.
 på hvad an - dre går og tror, så gør's vo - res ver - den stor.

9 Em H7/F# Em/G D/A

Læ - re alt det, der skal til, for at mes - tre li - vets spil,
 Læ - re løs i hop og spring og få tan - ker - ne i sving,
 Vi vil gå ba - lan - ce - gang mel - lem os og fug - le - sang.

13 Em/H Am/C G/H C D

mens vi vok - ser u - den - på og får lyst til at for - stå.
 san - se - løs hver en' - ste dag. Un - dre - vis - ning må vi ha'.
 Spild blot ik - ke vo - res liv med et tom - heds - tids - for - driv.

17 G6 D/F# Em Hm/D Cmaj7 A/C# G/D Eb^{dim} G

D.C. Fine

SANG

Vi kan begynde med sangen - med et eller flere vers. Sang-melodien og instrumental-melodien er ikke to versioner af den samme melodi, men to parallelle melodier. Sang-melodien 'snor sig', med mange toner, rundt om instrumental-melodien. Takt 17 til 20/21 er et instrumentalt mellemspil, som spilles i akkompagnement og i xylofonstemmen.

Det er også en mulighed at begynde med instrumental-melodien med recorder (fløjter) og så føje sangen til. Instrument-stemmen er her en mere selvstændig (sideordnet) stemme - og er let at spille. Hvad man vælger kommer an på 'den didaktiske situation'. Der er ikke 'rytmegruppe' i dette nummer, og xylofon indgår som instrumentstemme, der supplerer recorder / fløjte stemmen.

INSTRUMENT I

Den centrale melodistemme ligger i recorder/fløjte-stemmen, og er også central som klaverakkompagnement (se 9.7). Der er en enkelt reduktions-mulighed i denne stemme som handler om at spille udenom 'f#' ved at erstatte den med 'a' (se takt 10). Det er også en mulighed først at øve A-stykket og så kombinere med sang, og først efterfølgende at tage B-stykket med. Hvis man vælger at begynde med recorder/fløjte vil det være et oplagt valg.

Em H7/F# Em/G D/A

5 Em/H Am/C G/H C D

9 G6 D/F# Em Hm/D Cmaj7 A/C# G/D Eb^{dim} G

D.C. Fine

Instrumentstemmen for recorder/fløjte er i det følgende opdelt i version 1 (uden f#) med tabulatorer, der kun viser den ene hånds stilling på fløjten. Derefter i version 2 (med f#) hvor tabulatorerne viser begge håndstillinger. Version 2 er en mulighed for at opdifferentiere, men kan også udelades.

A

5

B

D.C. Fine

Recorder/ fløjtestemme version 1:

Recorder / fløjtestemme version 2 (med f#):

A

5

B

D.C. Fine

SANG OG RECORDER

A

Em H7/F# Em/G D/A

Læ - re det er det, vi vil, for der skal så me - get til,
Læ - re alt det, der skal til, for at mes - tre li - vets spil,

5 Em/H Am/C G C D

når vi vok - ser in - den - i med mu - sik og fan - ta - si.
mens vi vok - ser u - den - på og får lyst til at for - stå.

B

9 G D/F# Em Hm/D Cmaj7 A/C# G/D Eb^{dim} G

D.C. Fine

1. Lære, det er det, vi vil,
for der skal så meget til,
når vi vokser indeni
med musik og fantasi.

Lære alt det, der skal til,
for at mestre livets spil,
mens vi vokser udenpå
og får lyst til at forstå.

2. Lære alt om stort og småt,
om at skille skidt fra godt,
om at ha' en fælles sag,
som vi sammen holder af.

Lære løs i hop og spring
og få tankerne i sving,
sanseløs hver eneste dag.
Undervisning må vi ha'!

3. Blive opslugt af en bog
for at blive mere klog,
på hvad andre går og tror,
så gør's vores verden stor.

Vi vil gå balancegang
mellem os og fuglesang.
Spild blot ikke vores liv
med et tomheds-tidsfordriv.

INSTRUMENT 2

Xylofonstemme 1:

A

5

B

D.C. Fine

Xylofon stemme 2:

A

5

B

D.C. Fine

SANG, RECORDER OG XYLOFON

A

Em H7/F# Em/G D/A

Recr

Sang

Xyl1

Xyl2

5 Em/H Am/C G/H C 1.2. D

B 3.

9 G6 D/F# Em Hm/D Cmaj7 A/C# G/D Eb^{dim} D.C. Fine G

FORMSKEMA

	Sang	Recorder	Xylofon
1.			
2.			
3.			
4.			
5.			
6.			
7.			
5.			
6.			
7.			
8.			
9.			
10.			

KLAVERARRANGEMENT

Forslag til klaverakkompagnement, som indeholder instrument melodistemmen.

The image shows a piano arrangement of a melody in 4/4 time, consisting of three systems of music. Each system has a treble clef staff with a key signature of one sharp (F#) and a bass clef staff. The melody is written in eighth notes, and the bass line consists of single notes. Chord symbols are placed above the treble staff.

System 1: Em, H7/F#, Em/G, D/A

System 2: 5 Em/H, Am/C, G/H, C, D

System 3: 9 G6, D/F#, Em, Hm/D, Cmaj7, A/C#, G/D, Eb^{dim}, G. The system concludes with "D.C." and "Fine".